

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΙΑ'

ΣΑΒΒΑΤΟΝ 30 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1933

ΑΡΙΘ. 51-52

“ΜΕΘ’ ΗΜΩΝ Ο ΘΕΟΣ,”

Πρὸ δισχιλίων περίπου ἐτῶν «ἐπὶ τῆς γῆς ὄφθη καὶ τοῖς ἀνθρώποις συναναστροφή» ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ Ὑψίστου γενόμενος «υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου». Καὶ ἀπὸ τῆς μακαριστῆς ἐκείνης ἐποχῆς, καθ’ ἣν «ἐγένετο ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ» ὁ κατὰ πάντα ὁμοῖος ἡμῖν «χωρὶς ἁμαρτίας», ἡ ἀνθρωπότης ἔχει ἤδη ἐνώπιον αὐτῆς ἀνοιχτὴν τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας εἶχε παρεκκλίνει «διὰ τῆς παρακοῆς». Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ συναισθάνεται ὁ πιστός, ὁ λελυτρωμένος ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ, τὴν «χαρὰν» ἐκείνην, τὴν ὁποίαν οἱ οὐρανοὶ ἐξηγήθειαν εἰς τὴν γῆν κατὰ τὴν ἁγίαν νόκτα τῶν Χριστουγέννων, καὶ τὴν «εὐδοκίαν» τὴν ὁποίαν οἱ ἄγγελοι ἐσάλπισαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς περιλαμπούσης «δόξης Κυρίου», πρὸ τῆς ὁποίας ἐξεθαμβήθησαν οἱ ἀπλοῖκοι βοσκοὶ τῆς Βηθλεέμ; Τίς ἐξ ἐκείνων, ὅσοι εὗρον ἐν τῷ Χριστῷ τὴν ὑπερτάτην ἀλήθειαν, δὲν δύναται νὰ διακρίνῃ τὴν βαθυτάτην αἰτίαν τῆς ἐπιπόνου ὁδοιπορίας τῶν μάγων καὶ τὸ ὑπερκόσμιον θέλημα τοῦ «νεοφανοῦς ἀστέρος», ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐλκόμενοι ἐκείνοι ἐφθασαν εὐλαβεῖς προσκυνηταὶ ἐνώπιον τοῦ πτωχικοῦ λίκνου τοῦ Μεσσίου; Ἀλλὰ καὶ τίς ἐξ ἐκείνων, ὅσοι αἰσθάνονται τὴν ἀνάγκη τῆς καρτερίας καὶ τῆς ἐμμονῆς ἐν τῷ ἀγῶνι πρὸς ἐπικράτησιν τῶν θείων ἀρχῶν τῆς διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἀποκαλυφθείσης ὑπερτάτης ἀληθείας, τίς ἐξ ὅλων ὅσοι ἀλογοῦσι τὴν ψυχὴν ὑπὸ τὰ πλήγματα τῶν ἀεικινήτων βελῶν τῶν ἀντιθέων καὶ ἀντιχρίστων δυνάμεων τῶν ἡμερῶν μας, δὲν κατανοεῖ τὴν ἐσωτάτην ἐκείνην ἀντίθεσιν, ἣτις περὶ τὸ πρόσωπον τοῦ Λυτρωτοῦ ἐξεδηλώθη—ἀπ’ αὐτῶν ἔτι τῶν πρώτων τῆς ἐπιγείου ζωῆς Του στιγμῶν—μεταξὺ τῶν δύο ἀντιθέτων κόσμων, τοῦ κόσμου τῆς ἀρετῆς, τὸν ὁποῖον Ἐκεῖνος ἐξεπροσώπει, καὶ τοῦ κόσμου τῆς κακίας, τὸν ὁποῖον Ἐκεῖνος ἦλθε

νὰ καταργήσῃ; Εἰς τὴν ἀκατανόητον διὰ πάντα ἄλλον ταραχὴν τοῦ βασιλέως Ἡρώδου καὶ εἰς τὴν ἀνανδρον τούτου παιδοκτονίαν ἡμεῖς διαβλέπομεν αὐτὴν ταύτην τὴν ἔκτοτε συνεχιζομένην σπασμοδικὴν ἀντίδρασιν τοῦ κόσμου τῆς ἁμαρτίας ἐναντίον τοῦ ἔργου τοῦ Χριστοῦ, ἀντίδρασιν, ἡ ὁποία κορυφωθείσα εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ καταδίκην τοῦ Ἀναμαρτήτου, δὲν ἔπαυσεν ἐν τούτοις διὰ μέσου τῶν εἴκοσιν αἰώνων τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ διαφόρους νὰ ἐκδηλοῦται μορφάς, διὰ νὰ πνίγεται πάντοτε ἐν τῷ αἵματι τῶν μαρτύρων τοῦ χριστιανισμοῦ. «Οὕτως ἔδοξε τῷ Κυρίῳ· εἶη τὸ ὄνομα Αὐτοῦ εὐλογημένον»!

Μὴ τις νομίσῃ ὅμως ὅτι τὸ μαρτύριον ἐσταμάτησεν, ἢ ὅτι μάρτυρες δὲν ὑπάρχουν πλέον καὶ διωγμοὶ δὲν σκευωροῦνται ἐν αἷς χώραις δὲν ἔχει κηρυχθῆ ἔκτος νόμου ἢ πίστις εἰς τὸν Χριστόν... Μὴ πλανώμεθα! Δεινότεροι καὶ κινδυνωδέστεροι καὶ περισσότερον ὑπουλοὶ εἶναι οἱ διωγμοί, τοὺς ὁποίους ἀκηρύκτως ὑφίσταται τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ ἡ κοινωνία ἐκεῖ ἀκριβῶς, ἔνθα ἡ ὑπαρξὶς τῶν πιστῶν θεωρεῖται ἀναγκαία διὰ τὴν υπεράσπισιν ἀρχῶν καὶ συμφερόντων ἀντικρυς πολλάκις ἀντιθέτων πρὸς τὴν ἀλήθειαν, τῆς ὁποίας ἐνσάρκωσις εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Δὲν ὑπάρχουν οἱ «ἐχθροὶ τοῦ σταυροῦ» μόνον μεταξὺ τῶν ἀναφανδῶν κηρυγμένων ὡς ἀντιθέτων πρὸς τὴν ἰδεολογίαν τὴν χριστιανικὴν. Ἐχθροὶ τοῦ σταυροῦ ὑπάρχουσι πολλάκις καὶ ἀπαντῶσιν—ἴσως καὶ ἀνὰ πᾶν βῆμα—καὶ μεταξὺ αὐτοῦ τοῦ λεγομένου «χριστεπωνύμου πληρώματος», καὶ εἰς τὰς τάξεις πολλῶν ἐξ ἐκείνων, οἵτινες εἶναι—φεῦ!—οἱ κήρυκες τῶν ἰδεωδῶν τοῦ σταυροῦ, καὶ μεταξὺ πλείστων ἐξ ἐκείνων, ὅσοι συντιαντίζοντες τοῦ Χριστοῦ τὴν θρησκείαν πρὸς τὰς ὑλιστικὰς τῶν ἐπιδιώξεις, εἶναι αὐτόκλητοι τῆς ἐσχάτης ὥρας προασπιστὰι τῆς Ἐκκλησίας! Καὶ ἄς μὴ ἐκπλαγῆ κανεῖς διὰ τὸ παραδοξοφανὲς τῆς θεωρίας—δὲν πρόκειται τουλάχιστον ποσῶς περὶ θεωρίας—διότι ἐξ αἰτίας τῶν τοιούτων πι-

στῶν, τῶν τοιούτων λειτουργῶν καὶ τῶν τοιούτων ὑπερμάχων τῆς χριστιανικῆς θρησκείας, ἀκριβῶς ἐξ αἰτίας αὐτῶν ὑβρίζεται ὁ σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ καὶ «βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν» ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, διότι πλαστογραφεῖται διὰ τῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀναστροφῆς των ἡ θεία ἀλήθεια καὶ ἡ ἀγλὺς ἡ καλύπτουσα τὰς διαθέσεις καὶ τὰς πράξεις τῶν ψευδοχριστιανῶν ἐπισκοπεῖ, δυστυχῶς, τὴν λάμπιν τῆς ζώσης πίστεως καὶ παρεμποδίζει τοὺς ἐκτὸς τῆς Ἐκκλησίας εὐρισκομένους ἀπὸ τοῦ νὰ ἴδωσι τὴν χριστιανικὴν ἀλήθειαν ἐν ὅλῃ τῇ ὁραιότητι αὐτῆς! Διὰ τὰς τὰς νὰ λησμονήσωμεν ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ἀπεκήρυξεν ἐκ τῶν προτέρων τοὺς τοιούτους τάχα ὀπαδοὺς, τοὺς ἀνικάνους ν' ἀνέλθωσι μετ' Αὐτοῦ εἰς τὸ ὕψος, εἰς τὸ ὅποιον ἀνέρχεται μόνον ἐκεῖνος, ὅστις ἔχει τὸν ἡρωϊσμὸν νὰ φονεύσῃ ἐν ἑαυτῷ πᾶν ἔγχοσ τοῦ παλαιοῦ ἀνθρώπου τῆς ποικιλομόρφου ἁμαρτίας τοῦ ἐγωϊσμοῦ; «Ὁ φιλῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ—εἶπεν ὁ Κύριος—ἀπολέσει αὐτήν, καὶ ὁ μισῶν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, εἰς ζωὴν αἰώνιον φυλάξει αὐτήν» (Ἰωάν. ιβ'. 25).

Ἄς σταματήσωμεν ὁμοίως εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο τὰς σκέψεις τὰς θλιβεράς. Ἡ «χαρὰ», τὴν ὁποίαν ὁ γεννηθεὶς Λυτρωτὴς ἔφερεν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα, δὲν δύναται ν' ἀνακοπῇ ἀπὸ τὴν οἰανδήποτε ἀντίδρασιν, τὴν ὁποσδήποτε καὶ ὁποθενδήποτε ἐκδηλουμένην, διότι ἡ «χαρὰ» αὕτη εἶναι ἀναφαίρετος δι' ὅλους, ὅσοι πραγματικῶς εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ τὴν καταστήσωσι κτῆμα ἰδικόν των. Μὲ τὴν χαρὰν, τὴν ὁποίαν δίδει ἡ πεποιθήσις ἐπὶ τὴν ἀγάπην τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς, μὲ τὴν χαρὰν, τὴν ὁποίαν παρέχει ἡ μετὰ τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ κοινωνία, μὲ τὴν χαρὰν τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ὁ ἀνθρώπος ὁ εὐρὼν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος τὴν δωρεὰν τὴν ἐνδυναμοῦσαν αὐτὸν «ἀπὸ δυνάμεως εἰς δύναμιν», μὲ τὴν χαρὰν τοῦ πιστοῦ τίποτε εἰς τὸν κόσμον δὲν ἀνταλλάσσεται, τίποτε ἀπολύτως δὲν δύναται νὰ συγκριθῇ καὶ τίποτε δὲν εἶναι ἱκανὸν νὰ ἔλθῃ ἀντιμέτωπον πρὸς τὴν χαρὰν τοῦ κληρονόμου τῆς βασιλείας καὶ ἀποτελεσματικῶς νὰ τὴν καταπολεμήσῃ. Ἄς μαίνωνται ἔξω τῆς Ἐκκλησίας οἱ ἀνεμοὶ τῆς ἀπιστίας καὶ τῆς διαφθορᾶς, ἅς εἰσπηδῶσιν ὅσον δύνανται καὶ εἰς τὸ σκάφος ἀκόμη αὐτὸ τῆς Ἐκ-

κλησίας τὰ κύματα τῆς ἀκαταστασίας, τὴν ὁποίαν δημιουργεῖ τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀνικανότης καὶ ἡ ἀσθένεια. Τίποτε ἀπολύτως δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ βυθίσῃ τὸ σκάφος τοῦτο, ἐφ' ὅσον κυβερνήτης του παραμένει πάντοτε αὐτὸς ὁ ἴδιος τοῦ Ὑψίστου ὁ Υἱός. «Ὅσοι πιστοί», ἅς συσπειρωθῶμεν περισσότερον περὶ τὸν οὐράνιον Κυβερνήτην καὶ ὅσοι αἰσθάνονται τυχὸν κλονιζομένους ἑαυτοὺς. ἅς ἀναφωνήσωσι πρὸς Αὐτόν. Ἐκεῖνος ἐλέγχει τὴν ὀλιγοπιστίαν, ἀλλὰ καὶ προλαμβάνει τῶν μετανοούντων τὸν καταποντισμόν, διότι «θέλει πάντας σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν». Ἄς μὴ διστάσῃ κανεὶς νὰ ζητήσῃ τὴν «χάριν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν».

M.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΤΩΧΟΙ ΣΤ'.

Ὁ ἀποστόλος Ἰουλιανὸς χριστιανικῶς φιλάνθρωπος. — Τὰ φιλάνθρωπικὰ καταστήματα τῆς χριστιανικῆς ἀρχιότητος: νοσοκομεῖα, γηροκομεῖα κλ. — Ἡ Βασιλεία τοῦ μεγάλου Βασιλείου. — Τὰ φιλάνθρωπικὰ καθήκοντα τοῦ ἁγ. Χρυσόστομου, τοῦ ἐπ. Βασσιανοῦ καὶ Ἐφραίμ τοῦ Σύρου. — Τὰ hospitia καὶ hospitaies τῆς χριστιανικῆς Δόσεως. — Παυλίνοσ ὁ Νόλασ, Παμμάχιος, Φαβιόλα, Ἰερώνυμοσ καὶ Βηστέχιον. — Ἐκθετοιορφεῖα. — Ἡ κοινωνικὴ πόνοια τῶν μοναστηρίων: Ἀντωνίνοσ, Βενέδικτοσ καὶ ἀδελφ. Σερραπίων. — Ἄξιοι βοήθειας οἱ πραγματικῶσ ἐνδεεῖσ. — Ὁ μέγασ Βασίλειοσ καὶ ὁ ἁγ. Χρυσόστομοσ περὶ τῶν ὑποκριτικῶν ἐνδεῶν. — Ὁ παλαιοχριστιανικὸσ. γραβαρισμοσ!

Ἰπὸ τὸ κράτοσ τῆσ ὑψηλῆσ ἰδέασ, τὴν ὁποίαν εἶχον οἱ ἀρχαῖοι χριστιανοὶ περὶ ἀρωγῆσ τῶν πτωχῶν, ἤρχισαν νὰ ἰδρῶσιν διάφορα φιλάνθρωπικὰ καταστήματα, οἷον νοσοκομεῖα, ξενοδοχεῖα κ. τ. ὅ. Τόσων δὲ πολυἀριθμοσ ἦσαν ταῦτα ἤδη ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτοροσ Ἰουλιανοῦ, ὅσπε μεταξὺ τῶν ὑπ' αὐτοῦ πρὸσ ἀναγέννησιν τῆσ ἐθνικῆσ ἐλληνικῆσ θρησκείασ ληφθέντων μέτρον ὑπῆρξε καὶ διαταγὴ του πρὸσ τὸν ἐθνικὸν ἀρχιερέα τῆσ Γαλατίας Ἀρσάκιον νὰ ἀνεγείρῃ ἐν ἐκάστη πόλει ἀνὰ ἐν ξενοδοχεῖον κατὰ μίμησιν τῆσ πράξεωσ τῶν μισητῶν «γαλιλαίων»: «Ξενοδοχεῖα καθ' ἐκάστην πόλιν κατὰσθησιν πυκνὰ—ἔγραφε πρὸσ αὐτὸν ὁ Ἰουλιανὸσ—ἵν' ἀπολαύσωσιν οἱ ξένοι τῆσ παρ' ἡμῶν φιλάνθρωπείασ, οὐ τῶν ἡμετέρων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων, ὅσπεσ ἀν' δεηθῇ χρημάτων».

Δὲν θὰ μακρηγορήσωμεν ἐνταῦθα περὶ πάντων τῶν τοιούτων φιλάνθρωπικῶν καταστημάτων τῶν ἀρχαίων χριστιανικῶν αἰώνων θὰ ἀναφέρωμεν μόνον μερικὰ ἐξ αὐτῶν. Περὶ τὸ 372 ὁ μέγασ Βασίλειοσ ἀνήγειρε πλησίον τῆσ Καισαρείασ περιώνυμον ξενοδοχεῖον. τὸ ὅποιον ἀπεκλήθη ἐκ τοῦ ὀνόματοσ τοῦ ἰδρυτοῦ του «Βασιλεία». «Ὁ πτωχῶν ἐστιν ἐπισημότατοσ κατὰ γῶγιον—λέγει ὁ Σωζομενόσ—ὑπὸ Βασιλείου τοῦ Και-

σαρείας ἐπισκόπου κατασκευασθέν, ἀφ' οὗ τὴν προσηγορίαν τὴν ἀρχὴν ἔλαβε». Τὸ κατάστημα τούτο εἶχε πληθώραν αἰθουσῶν διὰ διαφόρους ἀσθενεῖς, διὰ τοὺς ἰατροὺς, διὰ τὸ νοσηλευτικὸν προσωπικὸν καὶ τὸ ὑπηρετικόν, ὡς καὶ ἴδια διαμερίσματα διὰ τοὺς ἱερεῖς. Ἰδοὺ τί λέγει περὶ αὐτοῦ αὐτὸς ὁ μέγας Βασιλεὺς γράφων πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς ἐπαρχίας Ἠλίαν: «Τίνα δὲ ἀδικοῦμεν καταχῶγια τοῖς ξένοις οἰκοδομοῦντες, τοῖς τε κατὰ πάροδον ἐπιφροῦσι καὶ τοῖς θεραπέαις τινὸς δεομένοις, καὶ τὴν ἀναγκαίαν τούτοις παραμυθίαν ἐγκαθιστῶντες, τοὺς νοσοκομοῦντας, τοὺς ἰατρούοντας, τὰ νωτοφόρα, τοὺς παραπέμποντας:» Τὴν Βασιλεῖα δὲ θεολόγος Γρηγόριος χαρακτηρίζει ὡς «καινὴν πόλιν, τὸ τῆς εὐσεβείας ταμεῖον, τὸ κοινὸν τῶν ἐχόντων θησαύρισμα, εἰς ὃ τὰ περιττὰ τοῦ πλοῦτου ἀποτίθεται». Καὶ διὰ τὴν χαρακτηρισμὸν τὴν πολῦτιμον αὐτοῦ χρησιμότητα καὶ ἀσύγκριτον σκοπιμότητα ἐπιλέγει «τί μοι πρὸς τούτο τὸ ἔργον ἐπτάπυλοι Θῆβαι καὶ αἰγύπτια, καὶ τείχη θαυλώνια καὶ Μαυσόλου καρικὸς τάφος καὶ πυραμῖδος καὶ Κολοσσὸς γαλιῶς ἄμετρος, ἢ ναῶν μεγέθη καὶ κάλλη τῶν μηκέτι ὄντων, ἄλλα τε ὅσα θαυμάζουσιν ἄνθρωποι καὶ ἱστορίαις διδάσιν, ὧν οὐδὲ τοὺς ἐγγείραντας, πληρὴν δόξης ἐλίγης, ὄνησεν:» Εἰς τὸ κατάστημα τούτο ὁ ἄρ. Βασιλεὺς ἐδέχετο ἐν γένει πάντας τοὺς ἀσθενεῖς καὶ πάσχοντας, μάλιστα δὲ πάντων εἶχεν αὐτὸ προωρισμένον ὁ δὲ τοὺς λεπρούς. Ἄλλ' ὁ μέγας ἱεράρχης εἶχε κατορθώσει διὰ τοῦ παραδείγματος καὶ τῶν ἐνεργειῶν του νὰ ἰδρυθῶν ἀνάλογα καταστήματα καὶ εἰς τὰς ἐπαρχιακὰς τῆς ἐπισκοπικῆς δικαιοδοσίας του πόλεις, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἐπιστολῶν του (ρμδ', ρμγ') καὶ ἐξ ὧν λέγει ὁ φίλος του Θεολόγος Γρηγόριος «Καὶ οὐχ ἢ μὲν πόλις οὕτως, ἢ χώρα δὲ καὶ τὰ ἐκτός ἐτέρως: ἄλλα κοινὸν ἅπασιν ἀγῶνα προῦθηκε τοῖς τῷ λαῷ προεστῶσι, τὴν εἰς αὐτοὺς (τοὺς ἀσθενεῖς) φιλανθρωπίαν καὶ μεγαλοψυχίαν».

Νοσοκομεῖα ὅμως ὑπῆρχον οὐχὶ ἐν μόνῃ τῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Καισαρείας. Κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ μεγ. Βασιλείου καὶ ἄλλοι ἐπίσκοποι ἴδρουν τοιαῦτα, ἴδια εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, ὥστε κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συγκλήσεως τῆς Δ' Οἰκουμ. Συνόδου τὰ νοσοκομεῖα καὶ τὰ ξενοδοχεῖα δὲν ἦσαν σπάνια, ὡς καταφαίνεται ἐκ τοῦ 10ου κανόνος τῆς ἐν λόγῳ συνόδου διαγορευόντος περὶ τῶν τυχόν μετατιθεμένων ἐξ ἄλλης εἰς ἄλλην ἐκκλησίαν «μηδὲν τοῖς τῆς προτέρας ἐκκλησίας, ἢτοι τῶν ὑπ' αὐτὴν μαρτυρίων, ἢ πτωχείων, ἢ ξενοδοχείων ἐπικοινωνεῖν πράγμασι». Τὰ πολυαριθμότερα ὅμως τῶν ξενοδοχείων εὐρίσκοντο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ὡς μαρτυρεῖται ἐκ τοῦ Λαυσαϊκοῦ τοῦ Ἐλενουπόλεως Παλλαδίου καὶ ἐκ τῶν πράξεων τῆς αὐτῆς Οἰκουμ. συνόδου. Τὸν ἀριθμὸν μάλιστα τῶν ἀλεξανδρινῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων ἠξίησεν εἰς πλέον βραδύτερον ὁ Ἀλεξανδρεὺς Ἰωάννης ὁ Ἐλεφίμων, ἀφειδῶς δαπανῶν εἰς περιποίησιν τῶν εἰς αὐτὰ προσφευγόντων ἐνδεῶν. Ὁ αὐτὸς μάλιστα ἱεράρχης ἀνήγειρεν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ ἐπτά μαιευτήρια διὰ τὰς πτωχὰς ἐπιτόλους, ὡς ἀναφέρει εἰς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά του ὁ Βαρώνιος.

Καὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ ἤδη ἀπὸ τοῦ δ' αἰῶνος ὑπῆρ-

χον εὐρύχωρα ξενοδοχεῖα χρησιμεύοντα ἅμα καὶ ὡς νοσοκομεῖα, ὡς μαρτυροῦμεν ἐκ τῶν ὁμιλιῶν τοῦ ἄγ. Χρυσοστόμου. Τὰ καταστήματα ταῦτα συντηροῦντο ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας. Ἐν Ἐφέσῳ ὁ Ἐπίσκοπος Βρασσαϊνός (ε' αἰ.), ὅτε ἦτο ἀκόμη πρεσβύτερος, εἶχεν οἰκοδομήσει νοσοκομεῖον περιλαμβανόν 81 κλίνας. Ἐν Ἐδέσῳ ὁ ἄγ. Ἐφραίμ ὁ Σύρος ὑπεχρέωσε τοὺς πλουσίους νὰ δώσουν χρήματα δι' ὧν ἀνήγειρε μέγα νοσοκομεῖον ἐν ᾧ ἐτοποθέτησεν «ἀμφὶ τὰς τριακοσίας κλίνας» ὅτε τὴν πόλιν ἐλυμαίνετο μέγας λιμός. Ἐν Κων)πόλει οἱ χριστιανοὶ ἤρχισαν νὰ ἰδρῶν διὰφορα φιλανθρωπικὰ καταφύγια ἡδη ἐπὶ τοῦ μεγ. Κωνσταντίνου, ἰδίως ὅμως ταῦτα ἐποπλασιασθήσαν ἐπὶ τῆς ἀρχιερατείας τοῦ ἄγ. Χρυσοστόμου. ὁ ὁποῖος—κατὰ τὸν Παλλάδιον—«περισούσης τῆς χρείας κτίζει πλείονα νοσοκομεῖα, προκαστήσας δύο τῶν εὐλαβῶν πρεσβυτέρων, ἔτι μὴν καὶ ἰατροὺς, καὶ μαγείρους, καὶ χρηστῶς τῶν ἀγάμων ἐργάτας τούτοις εἰς ὑπηρεσίαν, ὥστε τοὺς ἐπιχωριάζοντας ξένους ὑπὸ νόσου ληφθέντας τυγχάνειν ἐπιμελείας».

Ἄλλὰ καὶ ἐν τῇ Δύσει δὲν ὑστέρουν εἰς παρομοίαν φιλανθρωπικὰς ἐκδηλώσεις οἱ χριστιανοί. Τὰ ὑπ' αὐτῶν ἰδρῶμενα φιλανθρωπικὰ καταστήματα ἀπεκάλουν hospitia, hospitales, τὰ ὅποια, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἐν Ἀνατολῇ, ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ὡς ξενοδοχεῖα, γηροκομεῖα κτλ. Παυλῖνος ὁ ἐπίσκοπος Νόλας εἰς ἐν τῶν ποιημάτων του περιγράφει τοὺς γέροντας τοῦ νοσοκομείου τῆς πόλεως τοῦ ἐξηπλωμένους ἐν ἀκινήσει εἰς ἐπιμήκη καθίσματα, καὶ τὸ πλῆθος τῶν ἐνδεῶν, ὡς καὶ τὰς συνοσηλευμένας γηραιὰς μητέρας. Ἐκ τῆς περιγραφῆς δὲ ταύτης καθίσταται φανερόν ὅτι τὰ τοιαῦτα νοσοκομεῖα δὲν ἦσαν προωρισμένα διὰ μόνους τοὺς ἀσθενεῖς, ἀλλ' εἶχον καὶ δι' ἄλλας κατηγορίας ἐνδεῶν καὶ ἀπροσταταύτων δωμάτια, τὰ ὅποια ἐν μὲν τῇ Ἀνατολῇ ἐκαλοῦντο «οἰκίδια», ἐν δὲ τῇ Δύσει «domunculæ».

Κατὰ τὸ τελευταῖον τέταρτον τοῦ δ' αἰῶνος ἀνηγέρθησαν νοσοκομεῖα περὶ τὴν Ρώμην ὑπὸ τοῦ ρωμαίου Πατρικοῦ Παμμαχίου. ἐν αὐτῇ δὲ τῇ Ρώμῃ ὑπὸ τῆς γνωστῆς φιλανθρώπου Φαβιόλας. Καθ' ἣ γράφει ὁ Ἰερώνυμος, ἢ Φαβιόλα, πωλήσασα τὸ κτήμα τῆς, ἔδαπάνη τὸ τίμημά του εἰς τοὺς πτωχοὺς, πρώτη δὲ πάντων ἀνήγειρε νοσοκομεῖον διὰ συναιροῖσιν εἰς αὐτὸ ἐκ τῶν τριόδων τοὺς πτωχοὺς καὶ νὰ θερμαίνῃ τὰ ἐκ τῆς ἀσθενείας καὶ τῆς πείνης ἐξηντλημένα μέλη τῶν ἐνδεῶν.

Καθ' ἣν δ' ἐποχὴν ὁ Παμμαχίος καὶ ἡ Φαβιόλα ἀνήγειρον φιλανθρωπικὰ διὰ τοὺς δεομένους καθιδρύματα, ὁ Ἰερώνυμος καὶ ἡ Εὐστόχιον ἴδρουν ξενοδοχεῖον καὶ νοσοκομεῖον ἐν Βηθλεέμ διὰ τοὺς ἀφικνουμένους ἐκεῖ προσκυνητάς, οἱ ὅποιοι συντρέχον εἰς τὴν Ἁγίαν Γῆν κατὰ πλήθην πικνὰ καὶ ἐκ τῆς Γαλικίας ἔτι καὶ τῆς Βρετανίας, ὡς καὶ ἐκ τῆς Ἀρμενίας, τοῦ Πόντου, τῆς Αἰθιοπίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν. Πάντες οὗτοι ἐξενίζοντο καὶ ἐνοσηλεύοντο δωρεάν, ἢ δὲ εὐσεβῆς Εὐστόχιον ἐσκέπετο ἔτι, ἐὰν ὁ Ἰωσήφ καὶ ἡ Μαρία ἤρχοντο πάλιν εἰς Βηθλεέμ, δὲν θὰ ἀνεζήτουσαν τώρα καταφύγιον εἰς σπήλαιον ζῶων. Κατὰ

τόν αὐτὸν τρόπον ἐμερίμων ἐν τῇ Δύσει ὁ Αὐγουστίνος, ὁ προμνημονευθεὶς Παυλῖνος καὶ ἄλλοι, τόσον. ὥστε κατὰ τοὺς μέσους χρόνους ἐν τῇ Δύσει τὰ νοσοκομεῖα ἦσαν κατεσπαρμένα πανταχοῦ.

Πλὴν τῶν τοιούτων φιλανθρωπικῶν καταστημάτων οἱ χριστιανοὶ ἴδρουν καὶ καθιδρύματα διὰ τὰ ἐκθετα, ἐκθετοτροφεῖα. Οὕτω ἐν μὲν τῇ Ἀνατολῇ ἴδρυσεν ἐκθετοτροφεῖον ἡ θυγάτηρ Κωνσταντίνου τοῦ Κοπρωνύμου, ἐν δὲ τῇ Δύσει ὁ Ἐπίσκοπος Μεδιολάνων Δάτιος, ὅστις ὡς ἐξῆς ἐξήγει τὴν ἀνάγκην τοιούτου φιλανθρωπικοῦ καθιδρύματος: «Ἡ ἐγκόσμιος ζωὴ συγχάνει παραπλανᾷ τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῆς εὐθείας, καὶ διὰ τοῦτο ἐπισυμβαίνουσι θανατώσεις τῶν θρεφῶν. Αἱ τοιαῦται φρικταὶ πράξεις δὲν θὰ ἐγίνοντο ἐὰν ὑπῆρχεν ἄσυλον, εἰς τὸ ἕποισιν αἱ ἀτυχεῖς μητέρες θὰ ἠδύναντο νὰ κρύψουν τὸ αἰσχρὸν τῶν ἐνὶ τῶν ῥίπτουν τὰ βρέφη των εἰς τὰ ἀπορρίμματα, τόσοι δὲ διαπράττονται φόνοι ὅσα καὶ τὰ ἐκ παρανόμων συμβιώσεων γεννώμενα βρέφη. Τοῦτο ἐνεκα πρὸς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς μου καὶ τῶν συμπολιτῶν μου ὀρίζω ὅπως τὸ ὑπ' ἐμοῦ ἀγαρασθὲν οἴκημα, ὑπερ χειρωνακίᾳ πρὸς τὴν ἐκκλησίαν, χρησιμεύσῃ ὡς ἄσυλον τῶν θρεφῶν τῶν ἐγκαταλειπομένων ὑπὸ τῶν γονέων των, ἵνα ταῦτα, ἀφιγόμενα εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀμέσως παραλαμβάνωνται ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ ἀσύλου καὶ ἐν αὐτῷ παραδίδωνται εἰς τὰς φροντίδας τῶν τροφῶν. ἕταν δὲ ἡλικιωθεὺν διδασκῶν διαφόρους τέχνας, τῶν ὁποίων θὰ ἔχουν ἀνάγκην ὅταν ἐξέλθουν τοῦ Ἀσύλου».

Ἄλλὰ καὶ ὁ ἀρχαῖος μοναχισμὸς δὲν ἐθεώρει ἑαυτὸν ἀπηλλαγμένον τοῦ καθήκοντος τῆς βοηθείας τῶν δεομένων. Οἱ πρῶτοι εἰσηγηταὶ τοῦ ἀναχωρητικοῦ βίου, ὁ μέγας Ἀντώνιος ἐν Ἀφρικῇ καὶ ὁ Βενέδικτος ἐν τῇ Δύσει, διὰ τῶν μοναχικῶν των κανόνων ὑπομνησκουσιν εἰς τοὺς μοναχοὺς τὴν μεγάλην τοῦ Θεοῦ ἐντολὴν τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης. Ἐντεῦθεν οἱ μοναχοὶ ἐθεώρουν καθήκον των νὰ προσρίζουν διὰ τοὺς ἐνδεεῖς τὸ προῖόν τῆς ἐργασίας των, αὐτοὶ κρατοῦντες δι' ἑαυτοὺς τὸ ἀπολύτως ἀναγκαῖον. Διὰ τοῦτο πλησίον ἐκάστῃς σχεδὸν μονῆς ὑπῆρχον ξενοδοχεῖον, νοσοκομεῖον, ἄσυλον, ἐνίοτε δὲ καὶ σχολεῖον. Καὶ δὲν παρείχετο βοήθεια εἰς τοὺς δεομένους μόνον ἐντὸς τῆς μονῆς. Ἐν τῇ Λαυσαϊκῇ τοῦ ὁ Ἐλενουπόλεως Παλλάδιος λέγει περὶ τοῦ ἁββᾶ Σεραπίωνος ὅτι τοὺς ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν τῶν μοναστηρίων του συγκομιζομένους καθ' ὅλον τὸ θέρος καρποὺς ἐχορήγει «εἰς διακονίαν πτωχῶν, ὡς μηδὲνα πένεσθαι ἐν τῷ περιχώρῳ, ἀλλὰ καὶ τοῖς εἰς Ἀλεξανδρείαν πτωχοῖς διαπέμπεσθαι». Ὅταν δὲ ὁ ἀναχωρητὴς δὲν εἶχε νὰ βοηθήσῃ, προθύμως ἔδιδε καὶ αὐτὸν τὸν μοναδικὸν του χιτῶνα, καὶ ἀπέμενε τελείως γυμνός.

Ὁ ἀπ. Παῦλος λέγει «εἰ τις οὐ θέλει ἐρᾶσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω». Τοῦτο πάντοτε ἔχουσα ὑπ' ὄψιν ἡ ἀρχαία Ἐκκλησία ἐβοήθει πρὸ παντός τοὺς πραγματικῶς ἐνδεεῖς, τοὺς ἔχοντας ἀπόλυτον καὶ ἄμεσον ἀνάγκην ἐπικουρίας. Διὰ τοῦτο ὁ δ' κανὼν τοῦ Β' βιβλίου τῶν Ἀποστολικῶν Διαταγῶν διαγορεύει πρὸς τοὺς ποιμένας «εἰ χήρα τις ὑπάρχουσα ἢ δυναμένη ἐπαρκεῖν ἐν τῷ βίῳ τὰ χρηστήρια, ἑτέρα δὲ οὐ χήρα, ἀλλ'

ἐνδεὴς ὑπάρχει διὰ νόσον, ἢ τεκνοτροφίαν ἢ δι' ἀσθένειαν χειρῶν, ἐπὶ ταύτην μᾶλλον ἐκτεινάτω τὴν χεῖρα. Εἰ δὲ τις ὡς καταφαγῆς, ἢ μέθυσος, ἢ ἀργός, ἐν τοῖς βιωτικῶς θλίβεται, οὐκ ἔστιν ἄξιος ἐπικουρίας οὔτε μὴν Ἐκκλησίας Θεοῦ». Καὶ ἀλλαχοῦ δὲ τῶν αὐτῶν Διαταγῶν ἀναγινώσκομεν: «οἱ νεώτεροι τῆς Ἐκκλησίας ἐν πάσαις ταῖς χρείαις λειτουργεῖν σπουδάζετε. ὅπως ἐν παντὶ τῇ χρόνῳ ὑμῶν ἦτε ἐπαρκοῦντες καὶ ἑαυτοῖς καὶ τοῖς πενομένοις. Εἰ δὲ τις μὴ ἐργάζεται, οὗτος παρ' ὑμῶν μὴ ἐσθιέτω· ἀργούς γὰρ μισεῖ καὶ ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν· ἀργός γὰρ εἶναι οὐκ ὀφείλει οὐδεὶς τῶν Θεῷ προσανεχόντων». «Ὁ δὲ ἔχων καὶ ἐν ὑποκρίσει λαμβάνων, ἢ δι' ἀργίαν, ἀντὶ τοῦ ἐργαζομένου βοηθεῖν καὶ ἑτέροις, δίκην ἀφλήσει τῇ Θεῷ, ὅτι πενήτων ἤρπασε ψυμὸν».

Ὁ μέγας Βασίλειος λέγει ὅτι «ἐμπειρίας χρήζει τὴν διάγνωσιν τοῦ ἀληθῶς δεομένου καὶ τοῦ κατὰ πλεονεξίαν αἰτούντος. Καὶ ὁ μὲν τῇ θλιβομένῳ διδούς, τῇ Κυρίῳ ἔδωκε, καὶ παρ' αὐτοῦ λήψεται τὸν μισθόν· ὁ δὲ τῇ περιερχομένῳ παρασχομένος παντὶ προσέρριψε κυνί, φορτικῇ μὲν διὰ τὴν ἀναίδειαν, οὐκ ἔλεεινῇ δὲ διὰ τὴν ἐνδειαν».

Δὲν εἶνε ὅμως εὐκόλον νὰ διακρίνῃ τις πάντοτε τὴν υποκριτικὴν ἀνάγκην ἀπὸ τῆς ἀληθινῆς, διὰ νὰ μὴ στεροῦνται δὲ ἐκ τῆς αἰτίας ταύτης οἱ πραγματικοὶ πτωχοὶ πάσης βοηθείας οἱ πατέρες προσπαθοῦν νὰ προφυλάξουν τοὺς φιλανθρώπους ἀπὸ τὴν υπερβολικὴν ἐπιφυλακτικότητα, ὑποδεινύοντες ὅτι ἡ ὑποκρισία τῶν δῆθεν δεομένων ἐξαρτάται ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἀναισθησίας πρὸς τὴν πτωχείαν, ἡμεῖς οἱ ἴδιοι λοιπὸν εἴμεθα τὰ γενεσιουργὰ τῆς υποκρισίας ταύτης αἷτια. Ὁ ἀγ. Χρυσόστομος καταλαμβάνεται ὑπὸ μεγίστης ὀργῆς («διαρρήγγυμι γὰρ ὑπὸ τοῦ θυμοῦ») κατ' ἐκείνων οἱ ὁποῖοι ὡς πρόφασιν τῆς ἀνελεημοσύνης των προσάγουν τὴν υποκρισίαν τῶν ἐπαιτούντων: «Ἄλλὰ προφασίζεται, φησί, τὸν πρόμον (τὸν ἐκ τοῦ ψύχους) καὶ τὴν ἀσθένειαν. Εἶτα οὐ δέδοικας μὴ σκηπτὸς ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ ῥήματος ἀνασθεῖς τοῦτου κατενεχθῆ;... Καὶ γὰρ εἰ ὑποκρίνεται, ἐξ ἀνάγκης ὑποκρίνεται καὶ ἐνδείας διὰ τὴν ὁμότητα τὴν σὴν καὶ τὴν ἀπανθρωπίαν τὴν τοιούτων δεομένην προσωπεῖον, τὴν μὴ ἐπικλωμένην πρὸς ἔλεον. Τίς γὰρ οὕτως ἄθλιος καὶ ταλαίπωρος, ὡς μηδεμίαν ἀνάγκης ἐπικειμένης ὑπὲρ ἐνός ἄρτου τοιαῦτα ἀσχημονεῖν καὶ κόπτεσθαι καὶ τσαούτην ὑπομένειν δίκην; Ὅστε ἢ ὑπόκρισις ἢ ἐκείνου τῆς σῆς ἀπανθρωπίας περιέρχεται γιγνομένη κήρυξ. Ἐπειδὴ γὰρ ἰκετεύων καὶ λιπαρὸν καὶ ἔλεεινὰ προέμενος ῥήματα, καὶ ὀδυρόμενος καὶ δακρῶν καὶ δι' ὅλης περιουίας τῆς ἡμέρας, οὐδὲ τῆς ἀναγκαίας εὐπορεῖ τροφῆς, ἐπενόησεν ἴσως καὶ ταύτην τὴν μηχανήν, οὐκ ἐκείνην τσαούτην, ὅσην σοὶ φέρει τὴν ἀσχημοσύνην καὶ τὴν κατηγορίαν. Ἐκείνος μὲν γὰρ ἔλεεσθαι δίκαιος ὅτι εἰς τσαούτην κατήλθεν ἀνάγκη· ἡμεῖς δὲ μυρίων ἄξιον τιμωρίων, ὅτι τοὺς πένητας τοιαῦτα βιαζόμεθα πάσχειν. Εἰ γὰρ ἐξ εὐκολίας ἐπεκλώμεθα, οὐκ ἂν ποτε εἴλετο ἔλεεινος τοιαῦτα ὑπομένειν. Καὶ τί λέγω γυμνωσιν καὶ τρώμον; Τὸ γὰρ τοῦτου φρικωδέστερον ἐρῶ, ὅτι καὶ παίδας ἡναγκάσθησαν πηρῶσαι τινες ἄωρον ἄγοντας ἡλι-

κίαν, ἵνα τῆς ἡμετέρας ἀναισθησίας καθίκωνται.»..

Ἄπο τὴν σύντομον ταύτην ἐκθεσιν τῆς πρὸς τοὺς πτωχοὺς συμπεριφορᾶς τῶν ἀρχαίων χριστιανῶν εἶνε φανερόν ποῖα διδάγματα δυνάμεθα οἱ σημερινοὶ νὰ ἀρυσθῶμεν.

Π.

Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΟΞΦΟΡΔΕΙΟΥ ΟΜΑΔΟΣ

Ἐλέχθη εἰς τὴν προηγουμένην ἀνταπόκρισίν μου ὅτι ἡ δημοσία ἐμφάνισις τῆς «Ὁξφορδείου Ὁμάδος» προὐκάλεσε συγκίνησιν ζωηροτάτην περὶ τοὺς σκοποὺς αὐτῆς καὶ τὰς μελλούσας κατευθύνσεις. Πολλοὶ ἐξέφρασαν φόβους ὅτι αὕτη θὰ ἐξελιχθῆ εἰς μίαν ἀπὸ τὰς πολλὰς αἱρέσεις, τῶν ὁποίων βροίθει ἡ Ἄγγλια καὶ ἡ Ἀμερική. Ἄλλοι τοὐναντίον πιστεύουν ἀπολύτως εἰς τὴν δῆλωσιν τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς κινήσεως καὶ τῶν ἀμεσωτέρων του συνεργατῶν, ὅτι σκοπὸς τῶν ἀμεσῶν εἶναι ἡ ἀφύπνισις τῆς κοινωνίας ἐκ τοῦ ληθάργου τοῦ ὑλιστικοῦ καὶ τοῦ ἡδονιστικοῦ πνεύματος, τὸ ὅποιον φαίνεται νὰ τὴν ἔχη κυριεύσῃ καὶ ὅτι οὐδόλως ἀποσκοποῦν εἰς τὴν ἰδρυσιν μιᾶς ἐπιπλέον αἱρέσεως εἰς τὰς παρυφᾶς τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας καὶ τὴν ἀπόσπασιν τῶν τέκνων τῆς. Ὡς δὲ καὶ προγενεστέρως ἐδηλώθη, τὸ εὐρύτατα διαδεδομένον παγκοσμίου φήμης περιοδικὸν «Ἐκκλησιαστικοὶ Καιροὶ» μᾶλλον δυσμενῶς διετέθη πρὸς τὴν κίνησιν, χωρὶς ὅμως νὰ παραλείψῃ ὅπως εἰς ἐπανειλημμένα ἄρθρα του τονίσῃ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει νὰ ἐπωφεληθῆ τοῦ βαθυτάτου ἐνδιαφέροντος μεταξὺ τῆς νεολαίας, τὸ ὅποιον ἡ κίνησις ἐδημιούργησεν. Εἶναι δὲ γνωστὸν ὅτι, μολονότι οἱ ἐν τῷ ἠνωμένῳ βασιλείῳ ἐπίσκοποι φαίνονται μᾶλλον ἐπιφυλακτικοὶ ἀπέναντι τῆς νέας κινήσεως, τοὐναντίον οἱ τῶν ἀποικιῶν, οἵτινες θεωροῦνται μάλιστα γενικῶς συντηρητικώτεροι καὶ ἐχόμενοι ἀρχῶν καθολικῶν, μᾶλλον υἰοθέτησαν αὐτήν, εἰς δὲ ἐξ αὐτῶν, ἐκ τῆς ἐπαρχίας τῆς Ν. Ἀφρικῆς, πρὸ τινῶν ἐβδομάδων, ὑπέδεικνε δι' ἄρθρου του ὅτι ἡ Ἐκκλησία δὲν ὀφείλει νὰ ἀποξενώσῃ ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου σώματός τῆς τόσας χιλιάδας νέων προσχωρησάντων εἰς τὴν κίνησιν, ἀλλὰ νὰ προσεταιρισθῇ αὐτοὺς καὶ τὰ κενὰ τὰ ὁποῖα ἀφίνει ἡ κίνησις, ἰδίως προκειμένου περὶ τοῦ δογματικοῦ καταρτισμοῦ τῶν ἀκολούθων τῆς κινήσεως, νὰ τὰ συμπληρώσῃ αὕτη διὰ σχετικῆς διδασκαλίας.

Οἱ «Ἐκκλησ. Καιροί», ἐκφρασθέντες οὐχὶ εὐνοικῶς περὶ τῆς κινήσεως, δὲν ἀπηξίωσαν παρ' ὅλον τοῦτο νὰ φιλοξενήσουν γνώμας τῶν ἀναγνωστῶν αὐτῶν ἐπ' αὐτῆς. Οὕτω δὲ ἐπὶ ἱκανὰς νῦν ἐβδομάδας ἠνοιξαν τὰς στήλας τῶν δημοσιεύοντες ἐπιστολάς, ὧν οἱ πλείους μὲν εὐφίμως καὶ ἐλπιδοφόρως ἐκφορᾶζονται περὶ τῆς κινήσεως, τινὲς δὲ μόνον ἔχονται τῆς γνώμης ὅτι αὕτη ἢ οὐδὲν καινὸν παρουσιάζει ἢ καὶ παρασύρει τοὺς αὐτὴν ἀκολουθοῦντας ἀμελῶς νὰ διάκεινται πρὸς τὴν ἰδίαν Ἐκκλησίαν καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς ἐπιτασσόμενα ὡς ἀπαραίτητα πρὸς σωτηρίαν. Εἰς τῶν φοιτητῶν τῆς Ὁξφόρδης, ἐνθερμος ὁπαδὸς τῆς ὑπὸ τοῦ Φ. Μπούκμαν ἐγκαινισθείσης νέας αὐτῆς κί-

νήσεως, γράφων πρὸς τὸν ἐκδότην τῶν «Ἐκκλησ. Καιρῶν» ἰσχυρίζεται ὅτι κακῶς ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Δάραμ καταφέρεται κατ' αὐτῆς. Ὁ ἐπίσκοπος, λέγει, δὲν παρηκολούθησε τὴν κίνησιν ἐκ τοῦ πλησίον, δὲν ἠθέλησε νὰ συμμετάσχη τῶν ἐντεύξεων, τὰς ὁποίας διωργάνωσεν αὕτη εἰς διάφορα κέντρα, δὲν ἦλθεν εἰς ἐπαφήν μετὰ προσώπων, τὰ ὁποῖα ἄρδην μετεβλήθησαν καὶ ἐξ ἀδιαφόρων καὶ ψυχρῶν περὶ τὰ θερησκευτικὰ καθήκοντα αὐτῶν ἀπέβησαν ἐνθερμοὶ ὁπαδοὶ καὶ ζηλωταὶ τῶν ἐνταλμάτων τῆς θερησκείας τοῦ Χριστοῦ. Μᾶλλον, προσθέτει περαιτέρω, ὀφείλει τις νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν μαρτυρίαν τοῦ ἐπισκόπου Καλκούτας Δρ Γουέστωκ. Ὅστις τόσον ἐξετίμησε τὰ ἐλατήρια καὶ τοὺς σκοποὺς τῆς κινήσεως, ὥστε ἐπισήμως τὴν υἰοθέτησε. Σημειωτέον ὅτι ὁ ἐπίσκοπος οὗτος προήδρευσε τῶν τριῶν μεγάλων συγκεντρώσεων, αἵτινες πρὸ τίνος ἐγένοντο ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Γουέστμινστερ, σημειώσασαι τὴν ἐπίσημον τῆς κινήσεως ἐμφάνισιν.

Ἐν ἐκ τῶν ὑσθενῶν τῆς κινήσεως σημείων εἶναι τὸ ὅτι αὕτη ἀπαιτεῖ ἐξομολόγησιν δημοσίᾳ γινομένην—ἀκολουθοῦσα τὸ παράδειγμα τῆς πρώτης Ἐκκλησίας—. Ἰδιαιτέρως δὲ ἡ συνήθεια αὕτη ἐπολεμήθη ὑπὸ τῶν «Ἐκκλ. Καιρῶν», οἵτινες ὑπέδειξαν ἐπανειλημμένως τὰ κακά, τὰ ὁποῖα δύνανται ἐκ τούτου νὰ προκύψουν. Μία ὅμως ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ περιοδικοῦ ἐν ἐπιστολῇ τῆς διαμαρτυρομένη διὰ τὸν ἐχθρικὸν τόνον τῶν ἄρθρων του, ὑποδεικνύει ὅτι δὲν εἶναι οὗτος ὁ ὀρθὸς καὶ προσήκων τρόπος, δι' οὗ νὰ προσελκυσθῶσιν οἱ νέοι εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ ἐπανέλθουν ἐκ τῆς μονονουχί ἀθρήσκου ζωῆς, τὴν ὁποίαν διάγουν. «Πῶς εἶναι, λέγει, δυνατὸν νέοι, μόλις ἀφυπνισθέντες ἐκ τῆς ἀδιαφορίας, νὰ προτιμήσουν τὰς μυστηριακὰς τῆς Ἐκκλησίας πράξεις, περὶ τῶν ὁποίων οὐδὲν ἤκουσαν προηγουμένως. Εἰς ἡμᾶς τοὺς Καθολικοὺς ἀπόκειται νὰ κάμωμεν τὴν πίστιν τόσον ἐλευστικὴν διὰ τῆς συμπαθοῦς μας στάσεως ἀπέναντι αὐτῶν, ὥστε νὰ γεννήσωμεν ἐν αὐτοῖς τὸ ἐνδιαφέρον, ὅπως ἀκούσουν τὴν διδασκαλίαν μας. Καὶ ἐγὼ αὕτη ἐγενόμην ὁπαδὸς τῆς κινήσεως καὶ δύνανται νὰ εἴπω ὅτι κατώρθωσα νὰ πείσω ἕτερον ὁπαδὸν αὐτῆς, ὅπως κάμνῃ ἡ χρήση τῆς μυστηριακῆς ἐξομολογήσεως. Ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἄλλους θὰ κερδίσω. Τοῦτο ὅμως ἐπέτυχον, οὐχὶ δι' ἀρνητικῆς ἀπλῶς κριτικῆς κινήσεως, οὔτε δὲ καὶ διὰ περιορισμένης πρὸς τὰς μεθόδους τῆς. Καὶ πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι οἱ ὁμαδισταὶ (Groupers) οὗτοι αἰσθάνονται ζωηρὰν ἀγάπην διὰ τὸν Χριστόν, πλείους δὲ τῶν 160 ἀφῆκαν ἤδη τὰ πάντα—οἰκίαν, φίλους, ὑπάρχοντα—διὰ νὰ ἀκολουθήσουν Ἐκείνον καὶ ζῶν ἤδη κυριολεκτικῶς «διὰ πίστεως». Πόσοι ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν τῶν «Ἐκκλησ. Καιρῶν» κατώρθωσαν τοῦτο; Διότι καλῶς γνωρίζομεν ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ μέλη τῶν μοναχικῶν ταγμάτων εἶναι βέβαια περὶ τοῦ φαγητοῦ αὐτῶν καὶ ἔχουν στέγην ὑπερθεῖν τῶν κεφαλῶν των. Εἰς ἱερεῖς, μέλος τῆς ὁμάδος, ἐν ἐπιστολῇ του τονίζει τὴν ἀνάγκην ὅπως ἡ Ἐκκλησία καταστῆ δραστηριωτέρα ἐν τῇ ἐκκληρώσει τῶν καθηκόντων αὐτῆς, καὶ ἀναλάβῃ αὐτὴν τὴν ἀρχηγίαν ἔργου γιγαντίου

προοιωνιζόμενου οὐκ ὀλίγα ἀγαθὰ. Ἰδιαιτέρως, λέγει, εἰς τοὺς ἱερεῖς ἀποβαίνει χρήσιμος καὶ δὴ καὶ ὠφέλιμος ἢ κίνησις, διότι ἐν αὐτῷ ἔρχονται εἰς στενωτέραν ἐπαφὴν μετὰ τῶν λαϊκῶν μελῶν, μεταδίδουν εἰς αὐτὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας καὶ ποδηγετοῦν τὴν κίνησιν κατὰ τρόπον τοιοῦτον, ὥστε αὕτη τὰ μάλιστα ἐπωφελῆς νὰ γίνεται διὰ τὸ ὅλον τῆς Ἐκκλησίας σῶμα.

Ὅπως ὅμως ἐτόνισα καὶ προηγουμένως εἰς τὴν πρώτην ἀνταπόκρισίν μου περὶ τῆς νέας ταύτης κινήσεως, αὕτη ὅλον τῆς τὸν ὕψον ἔχει ὄλην κατὰ τῆς ἁμαρτίας. Ἡ καταπολέμησις αὐτῆς, ἢ παντελῆς ἐκρίζωσις αὐτῆς ἐκ τῆς καρδίας τοῦ ἀνθρώπου, ἢ ἀπελευθέρωσις αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ τῆς ἁμαρτίας, ἰδοὺ ἢ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος τῶν προσπαθειῶν τῶν ὁμαδιτῶν. Ἡ ἁμαρτία, λέγουν, εἶναι δύναμις. Δυνάμεθα νὰ τὴν παρομοιάσωμεν πρὸς τὸν μαθηματικόν. Προσθέτει εἰς τὰς λύπας καὶ τὰς ἀγωνίας, νέας· ἀφαιρεῖ τὴν ἐνεργητικότητά του· πολλαπλασιάζει τοὺς πόνους καὶ τὰς λύπας του· διαιρεῖ τὴν διάνοιάν του, ἀπομακρύνει τὸ ἐνδιαφέρον του ἀπὸ τὴν καθημερινήν του ἐργασίαν, ἐλαττώνει τὰς πιθανότητας ἐπιτυχίας καὶ ἀμβλύνει τὴν συνείδησίν του. Ἡ ἁμαρτία τέσσαρα πράγματα κάμνει: Πρῶτον τυφλώνει: Ὅταν τύχη νὰ ταξιδεύωμεν μὲ ὁμίχλην εἰς τὴν Ἑλβετίαν, καὶ καθάρσιον κάποτε ὁ ὄριζων, πρὸς μεγίστην ἐκπληξίν μας, βλέπομεν, σχεδὸν ὑπερθεν τῶν κεφαλῶν μας, γιγαντίους καρυφάς. Ἐνομιζόμεν ὅτι εἴμεθα χαμηλά πολὺ. Τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν κόσμον· ἢ ὁμίχλη τῆς ἁμαρτίας μᾶς τυφλώνει καὶ δὲν γνωρίζομεν τὴν πραγματικὴν μας θέσιν ὡς πρὸς τὸν Χριστόν. Δεύτερον ἡ ἁμαρτία δεσμεύει: Δεσμευόμεθα ἕνεκα αὐτῆς μὲ φόβους, μὲ τὴν ἰδέαν τί φρονοῦν οἱ ἄλλοι περὶ ἡμῶν περὶ τοῦ μέλλοντός μας, τῆς περιουσίας μας καὶ τῆς ὑγείας μας καὶ μυριάων ἄλλων πραγμάτων ἀφωρῶντων ἡμᾶς. Τρίτον ἡ ἁμαρτία πολλαπλασιάζει: Ἐκ τοῦ πρώτου κεφαλαίου τῆς ἐπιστολῆς τοῦ Ἰακώβου πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐξέλκεται καὶ δελεάζεται ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας. Ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκει ἁμαρτίαν, ἥτις, ὅταν συντελεσθῆ, γεννᾷ τὸν θάνατον. Ὅταν εἴπωμεν ἐν ψεῦδος εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ εἴπωμεν σωρεῖαν ἄλλων διὰ τὰ καλύψωμεν τὸ πρῶτον. Διὰ τοῦτο ὁ Χριστὸς μετ' ἐμφάσεως τονίζει ὅτι ὀφείλομεν νὰ εἴμεθα πιστοὶ εἰς τὰ ἐλάχιστα. Ὁ ἀλπινιστὴς γνωρίζει ὅτι καὶ ἐν βῆμα σφαλερὸν εἶναι ἀρκετὸν νὰ προκαλέσῃ τὸ κατακύλισμα ὀλοκλήρου χιονοστιβάδος. Καὶ ὅμως· πολλοὶ ἐξ ἡμῶν κάμνουν αὐτὸ τὸ βῆμα καὶ σπεύδουν νὰ συγχαροῦν τοὺς ἑαυτοῦς των, διότι χιονοστιβάς δὲν ἐνεφανίσθη· ὅταν ὅμως αὕτη φανῆ καταρχομένη, ὅλαι αἱ προσπάθειαι μας διὰ νὰ τὴν σταματήσωμεν ἀκαρποὶ ἀποβαίνουν, τὸ δ' ἀποτέλεσμα εἶναι καταστροφὴ. Τέταρτον, ἡ ἁμαρτία νεκρώνει καὶ ἀφαιρεῖ τὴν ἀκοήν: Ἄν πλησιάζωμεν ἀνημμένον ἄνθρωπον εἰς τὴν πτέρναν μας ἴσως δὲν θὰ αἰσθανθῶμεν πόνον· ἂν ὅμως πλησιάζωμεν αὐτὸν εἰς τὴν παρειάν μας θὰ αἰσθανθῶμεν πόνον ἰσχυρόν. Ἡ θερμοκρασία τοῦ ἀνθρώπου δὲν μετεβλήθη ἐν τῷ μεταξύ, ἀλλὰ μόνον

ἢ εὐπάθειά μας πρὸς αὐτόν. Μὲ τὴν ἐπανάληψιν καὶ τὴν συνήθειαν πολλοὶ ἐξ ἡμῶν ἔχασαν τὴν συναίσθησιν τῆς ἀμαρτωλότητος. Ὅφείλομεν νὰ ἐπανακτήσωμεν τὴν πνευματικὴν εὐαισθησίαν μας. Ἡ ἁμαρτία μᾶς ἔκαμε κωφούς· δὲν μᾶς ἀφίνει νὰ ἀκούσωμεν τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ· Ἡ ἁμαρτία εἶναι κατὰ εἰς τὴν ζωὴν μου, τὸ ὅποιον μὲ κρατεῖ μακρὰν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων. Εἶναι κατὰ εἰς τὴν ζωὴν μου· καὶ ὄχι εἰς τὴν ζωὴν ἄλλου προσώπου. Πλείστοι ἐξ ἡμῶν ἀγαποῦν νὰ ἀριθμοῦν καὶ ἐκθέτουν τὰς ἁμαρτίας τῶν ἄλλων καὶ ὄχι τὰς ἰδικὰς τῶν· δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ μεταβάλωμεν τοὺς ἄλλους, ἐφόσον δὲν μεταβάλλομεν ἡμᾶς αὐτούς.

Μὲ τὴν ζωηροτάτην ταύτην περιγραφήν τῆς ἁμαρτίας καὶ τῶν ὀλεθρίων συνεπειῶν τῆς κατακλείω ὅ,τι εἶπον περὶ τῆς οὕτω καλουμένης νέας κινήσεως τῆς Ὁξφορδείου ὁμάδος, ἢ ἐμφάνισις τῆς ὁποίας ἀναμφιβόλως δεόν νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἐν τῶν σημείων τῶν καιρῶν.

ΜΙΧΑΗΛ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ
Μ. Ἀρχιμ. τοῦ Οἴκουμ. Θρόνου

Ο ΕΝΘΡΟΝΙΣΤΗΡΙΟΣ ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΧΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΙΩΑΚΕΙΜ

Εὐδοκία τοῦ Παναγίου Θεοῦ, ἀποφάσει τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου καὶ ἐγκρίσει τῆς Ἑλληνικῆς Δημοκρατικῆς Κυβερνήσεως ἀποκατασταθεὶς εἰς τὸν ἱστορικὸν τοῦτον θρόνον τῆς Μητροπόλεως Χίου, χαίρω χαρὰν μεγάλην, διότι τὸ πρῶτον ἤδη ὡς πνευματικὸς ἀρχηγὸς καὶ ἐκκλησιαστικὸς ὑμῶν ποιμὴν ἀξιούμαι ὑπὸ τοῦ Παναγίου Θεοῦ νὰ εὐλογήσω καὶ δοξάσω μετ' ὑμῶν τὸ ὑπερευλογημένον καὶ δεδοξαμένον ὄνομά Του.

Εἶναι εὐλογημένον καὶ δεδοξαμένον τὸ ὄνομα τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ καὶ ἐπὶ τούτῳ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ πεποιθήσει, ὅτι ἡ πανσθενουργὸς καὶ θεία Αὐτοῦ χάρις θὰ κατευθύνῃ τὰ διαβήματα ἡμῶν καὶ Ποιμένος καὶ φιλάτου ποιμνίου, εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν καὶ σωτηρίον.

Ἀγαπητοὶ Συμπολίται,

Ἀπὸ ἐτῶν ἱκανῶν ὑπηρετιῶν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, εἴτε ὡς Ἀρχιδιάκονος, εἴτε ὡς Πρωτοσύγγελος, εἴτε ὡς Ἐπίσκοπος, εἴτε ὡς Μητροπολίτης, εἶχον καὶ ἐγὼ—καὶ δὲν ἀρνοῦμαι νὰ τὸ εἶπω—εἶχον, λέγω, καὶ ἐγὼ ἓνα κρυφίον πόθον καὶ μίαν ἐνδόμυχον ἐπιθυμίαν, νὰ ὑπηρετήσω καὶ τὴν γενέτειράν μου, τὴν γλυκειάν μου πατρίδα Χίον. Καὶ ἴσως, βέβαια, θεωρηθῆ ὁ πόθος μου οὕτως ὡς μία φιλοδοξία, ὡς μία ἰδιοτελὴς διάθεσις καὶ ὡς μία ἔλλειψις τοῦ «γινῶθι σαυτόν», διότι ὄντως χρειάζεται καὶ τόλμη μεγάλη, μόνον διὰ φιλοδοξίας ἐξηγουμένη, ὥστε νὰ τολμήσῃ τις νὰ ἀναβῆ τὰς ἱστορικὰς ταύτας καὶ ἐνδόξους βαθμίδας, ἀλλὰ καὶ σθένος οὐ μικρὸν ὥστε ἓνας ταπεινός, ὡς ἐγώ, Ἱεράρχης, νὰ τολμήσῃ νὰ διαδεχθῆ χορείαν ὅλην μεγάλων καὶ σοφῶν Ἱεραρχῶν ποῦ εἰμίμησαν τὸν θρόνον τοῦτον, καὶ δὴ, ὅταν εἶνε ὁ ἄμε-

σος διάδοχος τοῦ γηραιοῦ καὶ πεπνυμένου Ἱεράρχου, τοῦ πρώην Χίου κ. Πολυκάργου, οὕτινος τὴν εὐλογία καὶ ὡς ἐφόδιον ἐμὸν κομίζω, ἀλλὰ καὶ πρὸς ὑμᾶς πάντας διαβιβάζω καὶ τοῦ ὁποίου ἀνάγραφτον ἔσται ἔσαι τὸ ὄνομα μέσα στὰς σελίδας τῆς Χιακῆς ἱστορίας.

Πλὴν διαβεβαίω τοὺς πάντας, ἐν ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ὅτι δὲν ἦτο φιλοδοξία, ὅτι δὲν ἦτο ἰδιοτέλεια ἢ ὀρθοῦσά με εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου τοῦτου.

Ἦτανε ἡ ἀγάπη μου, ἦτανε ἡ στοργή μου πρὸς τὴν πατρίδα μου καὶ πρὸς τοὺς πατριώτας μου, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἡ μεγάλη αὐτὴ δι' ἐμὲ τιμὴ μὲ κατέπληξεν, οὔτε ὁ ἐκ τῆς τιμῆς ταύτης ἀπορρέων βιωτὸς ὄγκος τῶν ὑποχρεώσεων καὶ τῶν ἐπιθυμιῶν μὲ ἐπτόησεν, ἀλλὰ θαρρῶν προσέρχομαι πρὸς ὑμᾶς πειποθῶς ἐπὶ τὸν Θεὸν πρώτων καὶ τὴν ἀντίληψιν πάντων ὑμῶν ἀπεκδεχόμενος.

Καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐν μέσῳ ὑμῶν, πλήρης θάρρους καὶ στοργῆς, ποιμὴν πάντων, πατὴρ πάντων, ἀδελφὸς πάντων, ἔτοιμος καὶ πρόθυμος γιὰ κάθε κόπον, γιὰ κάθε θυσίαν γιὰ κάθε ἀγῶνα ἐξυπηρετοῦντα τὴν πρόδον καὶ προαγωγὴν τῆς φιλάτης μας πατρίδος.

Τὸ ἔργον μου θὰ περιορισθῇ, ἀγαπητοὶ συμπολίται, ἐν τῷ κύκλῳ τῆς πνευματικῆς μου δικαιοδοσίας, δικαιοδοσίας καθαρῶς καὶ ἀποκλειστικῶς θρησκευτικῆς, μὴ ἐξερχομένης τοῦ πλαισίου καὶ τῶν ὁρίων τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τῆς πίστεως ἡμῶν.

Βεβαίως δὲν θὰ παρέλθῃ ἀπ' ἐμοῦ ἀπαρατήρητον τὸ Σχολεῖον, οὐδὲ θὰ διαλάβῃ τὴν προσοχήν μου ἡ ἐκπαίδευσις. Ἀπ' ἐναντίας θὰ τύχη καὶ τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς στοργῆς, καὶ τῆς ἐνισχύσεώς μου. Ἡ ἐν Χριστῷ τελειοποίησις τῶν χριστιανῶν ἔσται, ἀγαπητοὶ μου, τὸ κύριον μέλημά μου καὶ ἡ ἐν τῇ θρησκείᾳ τῶν Πατέρων μας διαπαιδαγωγία αὐτῶν.

Ὅταν δὲ λέγω θρησκείαν, δὲν ἐννοῶ τὴν θρησκείαν τῶν τύπων τῶν ἐξωτερικῶν, τῶν τύπων τῶν ξηρῶν, τῶν τύπων, μέσα στοὺς ὁποίους σβῆνεται καὶ χάνεται καὶ ἀγνοεῖται τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου, οὐδὲ τὴν πρόληψιν καὶ δεισιδαιμονίαν τὴν διδάσκουσαν ὅτι ἡ σωτηρία τοῦ χριστιανοῦ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν τήρησιν τοῦ παλαιοῦ ἡμερολογίου.

Θρησκεία εἶνε ἡ δύναμις τοῦ Εὐαγγελίου ἢ εἰσδύουσα εἰς τὴν ψυχὴν, εἰς τὸ πνεῦμα, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου καὶ διδάσκουσα αὐτὸν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Θρησκεία εἶνε ἡ δύναμις ἐκείνη ἢ ἠθικοποιούσα τὸν ἄνθρωπον, ἢ ἐκπολιτίζουσα, ἢ ἐξευγενίζουσα, ἢ ἐξημερώνουσα τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν καρδίαν τοῦ χριστιανοῦ, ἢ θρησκεία τῆς ἀγάπης, τῆς ἀλληλεγγύης, τοῦ ἀλτρουϊσμοῦ, τῆς συγγνώμης, τῆς εὐποιίας, τῆς ἐλεημοσύνης, ἢ θρησκεία ποὺ διδάσκει τὸ χαίρειν μετὰ χαίρόντων καὶ πάσχειν μετὰ πασχόντων. Θρησκεία δι' ἡμᾶς τοὺς Ἑλληνας Ὁρθοδόξους εἶνε ἡ θρησκεία ἐκείνη ἢ διδάσκουσα τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν πειθαρχίαν εἰς Ἑκκλησίαν ποὺ μὲ τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων, πατριαρχῶν καὶ ἀρχιερέων καὶ ἱερέων καὶ διακόνων καὶ μοναχῶν καὶ διετήρησε καὶ μᾶς παρέδωκε καὶ ἐθνισμὸν καὶ Ὁρθοδοξίαν. Εἶνε ἡ θρησκεία ἢ διδάσκουσα τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν πατρί-

δα, τὸν ζῆλον πρὸς γενναῖα πατριωτικὰ ἔργα, ἢ θρησκεία ἢ ἐμπνεύσασα καὶ ἐνθουσιῶσα τοὺς προγόνους καὶ πατέρας ἡμῶν καὶ ὀδηγοῦσα αὐτοὺς εἰς τὰ μαρτύρια καὶ τὰς βασάνους καὶ εἰς τοὺς ἀγῶνας «γιὰ τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἀγίαν καὶ τῆς πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν». Εἶνε ἡ θρησκεία ποὺ ἐσφουρηλάτησε καὶ ἐδημιούργησε τοὺς γίγαντας τοῦ χριστιανικοῦ ἑλληνισμοῦ καὶ τοὺς ἥρωας τῆς ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως, τοὺς ἥρωας ἐκείνους ποὺ ἔγραψαν τὴν ἀθάνατον καὶ ἐνδοξὴν ἱστορίαν τῆς ὀρθοδόξου Ἑλλάδος, ἀπὸ τὸ σχοινί τοῦ Πατριάρχου μέχρι τῆς κατακρουρησέως τοῦ Ἱεράρχου Σμύρνης Χρυσοστόμου.

Καὶ ἐὰν σήμερον, βεβαίως, ἐξέλιπον οἱ κίνδυνοι οἱ ἐξωτερικοὶ, οἱ κίνδυνοι οἱ ἀπειλοῦντες τὴν Ἑκκλησίαν καὶ τὸ ἔθνος, ὑπάρχουν ὅμως ἕτεροι, ἐπίσης σοβαροὶ κίνδυνοι τῆς πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς ἀναρχίας, οἱ κίνδυνοι τῶν ἀνατρεπτικῶν ἰδεῶν, οἱ κίνδυνοι τῶν παραδόξων καὶ ἀντορθοδόξων θεωριῶν τοῦ χλιασμοῦ, τοῦ κομμουνισμοῦ καὶ τῶσων ἄλλων παραδοξοτήτων, οἱ κίνδυνοι οἱ ἀπειλοῦντες τὴν διάλυσιν τῆς Ἑκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους καὶ διὰ τοῦτο ἀκριβῶς ἐπιβάλλεται καὶ θὰ ἐπιδιωχθῇ ὑφ' ἡμῶν ἡ τόνωσις τοῦ θρησκευτικοῦ φρονήματος, τοῦ φρονήματος δηλονότι ἐκείνου, ὅπερ ἐμπνέει τὴν πίστιν καὶ τὴν πειθαρχίαν πρὸς τὸ ἔθνος καὶ τὴν Ἑκκλησίαν.

Ἄλλ' ἡ θρησκεία αὕτη, ἡ θρησκεία αὕτη τῆς πίστεως πρὸς τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὰς θείας αὐτοῦ διδασκαλίας καὶ ἐντολὰς ἀπ' ἐνός καὶ τῆς φιλοπατρίας ἀπ' ἑτέρου, εἶνε ἐκείνη ποὺ διδάσκει συγχρότως τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, τὴν ἀγάπην πρὸς τὸν πάσχοντα, εἶνε ἡ θρησκεία τοῦ ἀλτρουϊσμοῦ, τῆς ἀγαθοεργίας τῆς φιλανθρωπίας, τῆς εὐποιίας, εἶνε ἐκείνη, ἡ ὁποία ἐνέπνεε καὶ ἐνεθουσίαζε τὰ μεγάλα τέκνα τῆς μεγάλης πατρίδος μας Χίου πρὸς ἔργα ἀθάνατα, ἀθάνατον δημιουργήσαντα τὴν μνήμην καὶ τὸ ὄνομα αὐτῶν εἶνε ἡ θρησκεία τῆς φιλανθρωπίας ποὺ ἐξασκεῖται μέσα στὰ εὐαγῆ τῆς νήσου μας ἰδρύματα, εἶνε ἡ θρησκεία ποὺ περιθάλλει τὸν πάσχοντα, τὸν γέροντα, τὸ ὄρφανόν, τὴν χήραν, τὸν ἀσθενοῦντα, τὸν δεινοπαθοῦντα, εἶνε ἡ θρησκεία ποὺ ἐνέπνευσε τοὺς μεγάλους εὐεργέτας μας, τοὺς Σκυλίτην, τὸν Συγγρόν, τὸν Μίχαλον, τοὺς ἐν τῷ ἐξωτερικῷ μεγάλους πατριώτας μας καὶ πάντας ἐκείνους ποὺ συνέβαλον καὶ συμβάλλουσιν εἰς τὴν ἀνακούφισιν καὶ εἰς τὸν μετριασμόν τῶν πόνων τοῦ πάσχοντος Χίου.

Γονυκλιγῆς ὑψῶνω τὰς χεῖρας πρὸς τὸν Οὐρανὸν καὶ δέομαι ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν τεθνεώτων εὐεργετῶν καὶ ὑπὲρ ὑγείας τῶν ζώντων. Τοῦτους παρακαλῶ καὶ συνιστῶ πατρικῶς καὶ ἀδελφικῶς νὰ μιμηθῶμεν καὶ ἡμεῖς, ἀπόγονοι καὶ τέκνα ἐκείνων. Ἡ ζωὴ καὶ ἡ φιλοπατρία καὶ ὁ ἀλτρουϊσμός ἐκείνων ἄς εἶναι τὸ σύμβολόν μας. Διὰ τὸ σύμβολον τοῦτο θὰ ἀφιερῶσωμεν ὅλας μας τὰς δυνάμεις, καὶ σωματικὰς καὶ ψυχικὰς καὶ πνευματικὰς. Τὸ σύμβολον τοῦτο τὸ ἱερόν, τὸ εὐγενές, τὸ ἰδεῶδες, μᾶς προσκαλεῖ εἰς κοινὴν συνεργασίαν, ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν. Τὴν συνεργασίαν ταύτην, τὴν ὁμόνοιαν ἐξαιτοῦμαι ἐν ὀνόματι τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, ἐν ὀνόματι τῶν μεγάλων εὐεργετῶν τῆς φιλάτης Χίου μας, τεθνεώτων

καὶ ζώντων, ἐξαιτούμαι ἀδελφικῶς παρ' ὅλων τῶν Χίων. Ἐγὼ πρῶτος, ὁ πνευματικός σας ἀρχηγὸς καὶ ποιμὴν, θὰ ἡγοῦμαι εἰς τοῦτο καὶ θὰ κρατῶ τὴν σημαίαν τῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης. Δίδω γὰρ τοῦτο ὑπόσχασιν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Πατὴρ ὅλων ἀνεξαιρέτως, φίλος πρὸς ὅλους, ἀδελφὸς ὅλων, μακρὰν πάσης ἀσχολίας ἀσχέτου πρὸς τὸ καθήκον, ξένος πρὸς κάθε ὑπολογισμὸν ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας θὰ συντρέχω καὶ θὰ ἐνισχύω πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὸ ἀγαθόν, ἐξαιτούμενος συγχρόνως τὴν συνδρομήν καὶ ἐνίσχυσιν πάντων τῶν ἀγαπητῶν χριστιανῶν διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν προαγωγὴν καὶ τὴν πρόοδον τῆς φιλιότητος μας Χίου. Εἶμαι καὶ τίθεμαι εἰς τὴν διάθεσιν ὅλων.

Ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης ἄς εὐλογῇ καὶ ἐνισχύῃ ὅλους μας ἐπ' ἀγαθῶ καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Χίου.

Γένοιτο!

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΕΡΟΝ ΑΜΒΩΝΑ

Ο ΛΥΤΡΩΤΗΣ ΙΗΣΟΥΣ ΧΡΙΣΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ*

(Γενικὸν Διάγραμμα Θείου Κηρύγματος ἀπὸ τῶν παραμονῶν τῶν Χριστουγέννων μέχρι τῆς Κυριακῆς τῶν Ἁγίων Πάντων).

Γ'.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ

1 Ἀπριλ. Νυμφίος Μ. Δευτέρας :

Εἰς τὸ «οὐκ ἤλθον διακονηθῆναι ἀλλὰ διακονῆσαι καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν μου λύτρον ἀντὶ πολλῶν».

2 Ἀπριλ. Νυμφίος Μ. Τρίτης :

Τὸ μαστίγιον τοῦ φαρισαϊσμοῦ. Ἡ σύγκρουσις πρὸς τὸ ψεῦδος.

3 Ἀπριλ. Νυμφίος Μ. Τετάρτης :

Ὁ Χριστὸς θέτει σαφῶς τὰ ζητήματα ἐνώπιον τοῦ κόσμου.

4 Ἀπριλ. Ὁρθρὸς Μ. Πέμπτης :

Τὰ γεγονότα τῆς Μεγάλης Πέμπτης, τῆς τελευταίας ἡμέρας τῆς ἐλευθέρας ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

5 Ἀπριλίον : Μεγάλη Πέμπτη (πρωί) :

Περὶ τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου

5 Ἀπριλίον : Εἰς τὰ 12 Εὐαγγέλια :

Αἱ τελευταῖαι παραγγελίαι καὶ ὑποσχέσεις τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

6 Ἀπριλ. Μεγ. Παρασκευή :

Αἱ τελευταῖαι στιγμαὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου Μεσσίου.

7 Ἀπριλ. Μέγα Σάββατον :

Ὁ Χριστὸς λύει τὸ μυστήριον τοῦ θανάτου.

8 Ἀπριλ. Τὸ Ἅγιον Πάσχα.

Ἡ νίκη τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ

(*) Συνέχεια ἀπὸ σελ. 396.

Δ'.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

15 Ἀπριλ. Κυρ. Θωμᾶ :

Ὁ Χριστὸς καὶ οἱ ἀμφιβάλλοντες.

22 Ἀπρ. Κυρ. Μυροφόρων :

Οἱ «κεκρυμμένοι» μαθηταί.

23 Ἀπρ. Τοῦ Ἁγ. Γεωργίου :

Ἡ Νεολαία καὶ ὁ Χριστὸς.

29 Ἀπρ. Κυρ. Παραλύτου :

Ἡ ἐν τῷ Χριστῷ ἐλευθερία.

6 Μαΐου, Κυρ. Σαμαρείτιδος :

Ἡ ὀρθοκεία τῆς Ἀληθείας.

13 Μαΐου, Κυρ. Τυφλοῦ :

Ὁ Χριστὸς εἶναι «τὸ φῶς τοῦ κόσμου».

17 Μαΐου, Τῆς Ἀναλήψεως :

Ἡ διὰ τοῦ Χριστοῦ ὑπερύψωσις τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος.

20 Μαΐου, Τῶν Ἁγ. Πάντων :

Ὁ πιστὸς εἶναι πράγματι κύριος ἑαυτοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτόν.

21 Μαΐου, Ἁγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης :

Οἱ τρεῖς πρώτοι αἰῶνες τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

27 Μαΐου, Τῆς Πεντηκοστῆς :

Τὸ ἀκατάλυτον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

28 Μαΐου, Τοῦ Ἁγ. Πνεύματος :

Ὁ «Παράκλητος» ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὄρων.

3 Ἰουνίου, Τῶν Ἁγ. Πάντων :

Τὸ καθήκον τῶν μελῶν τῆς Στρατευομένης Ἐκκλησίας.

II

Ο ΑΛΗΘΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ ΚΑΙ Η ΚΑΤΑ ΧΡΙΣΤΟΝ ΖΩΗ

(Ἀπὸ τῆς 10ης Ἰουνίου μέχρι τέλους Αὐγούστου 1934).

Α'.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΕΣ ΤΟΥ ΠΙΣΤΟΥ

10 Ἰουνίου, Κυρ. Β'. (Ρωμ. α'. 13) :

Ὅχι μόνον «ἀκροαταί» ἀλλὰ καὶ «ποιηταί» τοῦ νόμου οἱ ἀληθεῖς πιστοί.

17 Ἰουνίου, Κυρ. Γ'. Ματθαίου :

«Οὐδεὶς δύναται δυεῖς κυρίες δουλεύειν» (Ματθ. η'. 14).

24 Ἰουνίου, Γενέθλιον τοῦ Προδρόμου :

Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς καὶ τὸ ἔργον του.

1 Ἰουλίου, Ἁγίων Ἀναργῶν :

Ἡ χριστιανικὴ ἀγάπη ἐν γένει (Α'. Κορ. ιγ'. 1—7).

8 Ἰουλίου, Κυρ. η'. (Ρωμ. ιβ'. 14) :

Ἀνεξικατία καὶ μακροθυμία (εἰδικώτερον).

- 15 *Ἰουλίου, Κυρ. Ἀγ. Πατέρων :*
 Ἡ διδασκλικότης τοῦ χριστιανοῦ (Ματθ. ε'. 19).
 20 *Ἰουλίου, Ἡλιοῦ τοῦ Προφήτου :*
 Περὶ θεοῦ ζήλου καὶ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ.
 22 *Ἰουλίου, Κυρ. Η'. Ματθαίου :*
 Ἡ μεταδοτικότης τοῦ χριστιανοῦ (Ματθ. ιδ'. 16).
 29 *Ἰουλίου, Κυρ. Θ'. (Α'. Κορ. γ'. 9—16) :*
 Ὁ χριστιανὸς εἶναι «συνεργός» τοῦ Θεοῦ καὶ
 ὑπεύθυνος διὰ τοῦτο.

B'.

ΑΤΟΜΙΚΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΜΟΣ

- 1 *Αὐγούστου, Ἀρχὴ Δεκαπενταυγούστου (Τετ.) :*
 Περὶ τῆς Προσευχῆς ἐν γένει.
 2 *Αὐγ., (Πέμπτη) :*
 Περὶ τῆς Μελέτης τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ.
 3 *Αὐγ., (Παρασκευή) :*
 Περὶ τοῦ θεσμοῦ τῆς ἱερᾶς Νηστείας.
 5 *Αὐγ., Κυριακὴ I' Ματθαίου :*
 Τὸ ἀκαταμάχητον ὄπλον τῆς Πίστεως (Ματθ.
 ις'. 20).
 6 *Αὐγ., Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος :*
 Ἡ μετὰ τοῦ Θεοῦ ἐπικοινωνία τῶν πιστῶν.
Αὐθήμερον (εἰς τὴν παράκλησιν) :
 Ἡ ἱερὰ ἐξομολόγησις.
 7 *Αὐγ., (Τρίτη) :*
 Γενικωτέρα προπαρασκευὴ διὰ τὴν Θεϊαν Μετά-
 ληψιν.
 8 *Αὐγ., (Τετάρτη) :*
 Ἡ ἐξαιρετικὴ δωρεὰ τοῦ «Σώματος καὶ τοῦ Αἵ-
 ματος τοῦ Κυρίου».
 9 *Αὐγ., (Πέμπτη) :*
 Ἡ ἀνάγκη τῆς πνευματικῆς περιουλλογῆς καὶ
 αὐτοσυγκεντρώσεως.
 10 *Αὐγ., (Παρασκευή) :*
 Ἡ χριστιανικὴ ταπεινώσις.
 12 *Αὐγ., Κυριακὴ ΓΑ'. (Α'. Κορ. θ'. 2—12) :*
 Ἡ χριστιανικὴ ἀξιοπρέπεια καὶ τὸ ἀδιάβλητον
 τοῦ Ἐδαγγελίου.

Αὐθήμερον (εἰς τὴν παράκλησιν) :
 Ἡ χριστιανικὴ ὑπακοή.

- 13 *Αὐγ., (Δευτέρα) :*
 Ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ καρτερία ἐν τοῖς πειρασμοῖς.

Γ'.

ΕΝΙΣΧΥΣΙΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

- 15 *Αὐγ., Ἡ Κοίμησις τῆς Θεοτόκου :*
 Ἡ μύμησις τῶν ἀρετῶν τῆς Παρθένου Μαρίας.
 19 *Αὐγ., Κυριακὴ ΙΒ'. Ματθαίου :*
 «Τί ἐτι ὑστερῶ;» (Ματθ. ιθ'. 20).
 26 *Αὐγ., Κυριακὴ ΙΓ'. (Α'. Κορ. ις'. 13) :*
 «Γρηγορεῖτε!»

III

Ο ΠΙΣΤΟΣ ΕΝ ΤΩ, ΚΟΣΜΩ,
 ΚΑΙ Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

(Ἀπὸ τοῦ μηνὸς Σεπτεμβρίου μέχρι τέλους Δεκεμ-
 βρίου 1934).

A'.

Ο ΠΙΣΤΟΣ ΕΝ ΤΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ,

- 2 *Σβρίου, Κυριακὴ ΙΔ'. (Β'. Κορ. β'. 4) :*
 Ἡ κατάστασις τῆς κοινωνίας μας.
 9 *Σβρίου, Κυριακὴ πρὸ τῆς Ὑψώσεως :*
 Ὁ Χριστὸς εἶναι καὶ τῆς Κοινωνίας ὁ Σωτῆρ
 (Ἰω. γ'. 17).
 14 *Σβρίου, Ὑψωσις τοῦ Σταυροῦ :*
 Ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ ἔμβλημα κοινωνικῆς
 ἀναπλάσεως.
 16 *Σβρίου, Κυριακὴ μετὰ τὴν Ὑψωσιν :*
 Ἡ ἀνεκτίμητος ἀξία τῆς ἀνθρωπίνης προσωπι-
 κότητος (Μαρ. η'. 36, 37).
 23 *Σβρίου, Κυρ. Α'. Δουκᾶ :*
 Ἡ ἐργασία καὶ ἡ περὶ αὐτῆς χριστιανικὴ ἀντί-
 ληψις.
 30 *Σβρίου, Κυριακὴ Β'. Δουκᾶ :*
 Ἡ κοινωνικὴ ἀλληλεγγύη ἀπὸ χριστιανικῆς
 ἐπόψεως (Δουκ. ε'. 31).
 7 *Ὀκτωβρίου, Κυριακὴ ΙΘ', (Β'. Κορ. ιβ'. 6) :*
 Κατὰ τοῦ συγχρόνου ἀριδισμού καὶ τῆς σπου-
 δαρχίας.
 14 *Ὀκτωβρίου, Κυριακὴ ἁγ. Πατέρων :*
 Ἡ κοινωνικὴ πρωτοβουλία (τῶν «καλῶν ἔργων»)
 εἶναι καθήκον τῶν πιστῶν (Τίτ. γ'. 8).
 21 *Ὀκτωβρίου, Κυριακὴ ΔΑ'. (Γαλάτ. β'. 18) :*
 Ἡ ἀρχὴ τῆς χριστιανικῆς συνεπειᾶς.
 26 *Ὀκτωβρίου, τοῦ ἁγ. Δημητρίου :*
 Τὸ καθήκον τῆς μέχρι θυσίας ἐμμονῆς εἰς τὰς
 ἀρχὰς μας.
 28 *Ὀκτωβρίου, Κυριακὴ ΝΒ'. (Γαλάτ. ε'. 13) :*
 Αἱ ὑποχωρήσεις ἐνώπιον τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου
 ἀποτελοῦν προδοσίαν.

B'.

ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

- 4 *Νοεμβρίου, Κυριακὴ Ε'. Δουκᾶ :*
 Πλούσιοι καὶ πτωχοὶ ἐν τῇ χριστιανικῇ κοινωνίᾳ.
 11 *Νοεμβρίου, Κυριακὴ Η'. Δουκᾶ :*
 Τὸ πρόβλημα τῶν πασχόντων ἀδελφῶν μας.
 18 *Νοεμβρίου, Κυριακὴ Θ'. Δουκᾶ :*
 Οἱ ἄφρονες πλούσιοι καὶ ὁ Χριστός.
 21 *Νοεμβρίου, Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου :*
 Ἡ γυνὴ ἐν τῇ χριστιανικῇ κοινωνίᾳ.
 25 *Νοεμβρίου, ἁγ. Αἰκατερίνης :*
 Ἡ χριστιανικὴ περὶ ἰσότητος τῶν ἀνθρώπων
 ἀντίληψις.

2 Δεκεμβρίου, Κυριακή ΚΖ'. (Ἐφεσ. ε'. 10—17):
Ἡ πανοπλία τοῦ κοινωνικοῦ ἐργάτου.

4 Δεκεμβρίου, ἄγ. Βαρβάρας:

Ἡ ἰδιαιτέρα φροντίς διὰ τὴν μόρφωσιν χριστιανικῆς πράξεως: νεολαίας.

9 Δεκεμβρίου, ἄγ. Ἀννης:

Ἡ οἰκογένεια πρὸς τὴν ζωτικὴν τῆς κοινωνικῆς ἀναπλάσεως.

16 Δεκεμβρίου, Κύρ. ΚΘ'. (Κολοσ. γ'. 9):

Πότος θ' ἀποκαταστήσῃ τὴν μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἐμπιστοσύνην:

Γ.

ΟΙ ΠΟΛΙΤΑΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

23 Δεκεμβρίου, Κυριακή πρὸ τῶν Χριστουγέννων:

Ὁ χριστιανὸς εἶναι πρὸ παντὸς πολίτης τῆς ἁγίας Ἰερουσαλὴμ (Ἐβρ. ια'. 9—10).

25 Δεκεμβρίου, Ἡ Γέννησις τοῦ Κυρίου:

Τὸ Παιδίον τῆς Βηθλεὲμ εἶναι «πατὴρ τοῦ μέλλοντος αἰῶνος».

30 Δεκεμβρίου, Κυριακή μετὰ τὰ Χριστούγεννα:

Ἡ ἐπίγειος Βασιλεία τοῦ Θεοῦ γίνεται πραγματικότης ἐν τῇ ζωσῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ.

ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ
ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ πηγὴ τῶν ἐλπίδων

Ἐπὶ τῷ κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας τοῦ εἰησίου ἐφορτασμοῦ τῆς κατὰ σάρκα γεννήσεως τοῦ Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἀκούσασθε τοῦ οὐρανοῦ ἀγγελικοῦ ἔκτυπου, τοῦ εὐαγγελιζομένου εἰς τὸν κόσμον τὴν εἰρήνην ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τῆς ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίας, σύμπας ὁ κόσμος κατὰ τοὺς τελευταίους καιροὺς τλημοσύνην δοκιμάζων κόσμος ἠσθάνθη ἀνεκλάλητον ἀνακούφισιν, ὅτι τῷ ἐδόθη μία ἁγία ἀφορμὴ νὰ ἐνθυμηθῇ, ὅτι οὐδέποτε πρόκειται νὰ ἀπελπίζεται, ἐφ' ὅσον εὐρίσκειται τόσον πλησίον του ἡ πηγὴ τῶν ἐλπίδων. Ὁ δάκτυλος τῆς θείας προνοίας οὐδέποτε ἔπασσε δεικνύων εἰς τὴν ἀνθρωπότητα τὴν εὐθείαν καὶ βασιλικὴν γραμμὴν τῆς ἰδανικῆς πρὸς τὸν Θεὸν κατευθύνσεως, ἐν ἧ καὶ μόνη εὐρηται ἡ ἀληθὴς εὐδαιμονία, ἀλλ' ὁ ἄφρων ἄνθρωπος πολλάκις ἐκκλίνει τῆς εὐθείας καὶ ἀμέσως δοκιμάζει τὰ πικρὰ ἀποτελέσματα τῆς παρακοῆς. Εἰς αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν περίοδον τῆς δοκιμασίας εὐρίσκει ἡ ἱστορία τὴν ἀνθρωπότητα καὶ σήμερον, ὁ ἱστορικὸς δὲ σταθμὸς τῆς ἀναμνήσεως τῆς εἰρηνοποιῶν ἐπιφανείας τοῦ θείου βρέφους ἦλθεν ὡς παρηγορία εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος ὑπομνηστικὴ ὅτι ὑπάρχει ἐλπίς σωτηρίας, ὅταν ἀποφασισθῇ ἡ εἰς τὴν εὐθείαν ἐπιστροφὴ. Αἱ πρὸς τοὺς χριστιανοὺς ποιμαντορικαὶ τῶν ἡμερῶν τούτων ἐγκύκλιοι τῶν προϋσταμένων τῶν Ἐκκλησιῶν, αἱ ἐκκλησίαι εὐσεβοφρόνων πολιτικῶν ἀνδρῶν πρὸς τὰς Ἐκκλησίας,

τὰ διαγγέλματα διεθνῶν εἰρηνικῶν ὁργανισμῶν καὶ εἴ τις ἄλλη ὀφειδύνη σχετικὴ φωνὴ οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ ἀπηχίσεις τῶν ἀγγελικῶν εἰς τὰ ἐπίγεια εὐαγγελίων πρὸς καταπράϊναν μὲν τῶν ὀδυνῶν τῆς πλανητικῆς ἀνθρωπότητος, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἐπόδειξιν τῆς χριστιανικῆς δεοντολογίας, ἥτις ἀκτινοβολεῖ ἐκ τῆς γούτης τῆς Βηθλεὲμ.

Αἱ ἄτοποι ἐκδηλώσεις.

Περὶ τῶν ἐνταῦθα ἐκδηλωθέντων παλαιοσημερολογικῶν ἀτόπων ἢ «Ὁρθοδοξία» Κωνσταντινῶν ἐν τῷ τελευταίῳ τῆς τεύχει ἔγραψε τὸ βιβλίον: «Ἐνομιζέτο ὅτι ἡ πάροδος τοῦ χρόνου θὰ ἐπέφερε νηφαλιωτέρας καὶ ἄγνοτέρας σκέψεις εἰς τοὺς ἐξ ὀλιγόηροτε λόγων, ἐλάχιστα ἐν τῇ πραγματικότητι θρησκευτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν, κινήσοντας κατὰ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς καὶ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ διωρθωμένου Ἡμερολογίου. Δυστυχῶς αἱ ἐκτυλιχθεῖσαι πρὸ τινος ἐπὶ τῇ συγκλήσει τῆς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀθήναις ἔκτροποι σιγήναι κατέδειξαν ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς ἀπειθαρχίας καὶ τῆς ἐπιπολαιότητος δὲν ἐξέλειπεν εἰσέτι παρὰ πολλοὺς. Ἡ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας εἰσαγωγὴ τοῦ διωρθωμένου Ἡμερολογίου, μετὰ τὴν παραδοχὴν τούτου ὑπὸ τῆς Πολιτείας, ἦτο ἀνάγκη ἀπόλυτος. Εἶναι δὲ λυπηρὸν φαινόμενον διὰ τὴν εὐσέβειαν καὶ τὴν μόρφωσιν τοῦ πιστεύοντος λαοῦ ἡ ὑπαρξίς ἐν αὐτῷ προσώπων τὰ ὅποια ὄχι μόνον τὴν ἀνάγκην ταύτην δὲν κατανοοῦσι καὶ δὲν αἰσθάνονται, ἀλλὰ προβαίνουσι καὶ μέχρις ἀνιέρου κατὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἐνότητος τῆς ἐλπίδος στάσεως.

Τὸ Οἰκουμένικόν Πατριαρχεῖον ὑπ' ὄψιν ἔχον τὴν δολοφονίαν ἥτις προέρχεται ἐκ τῆς συνεχίσεως τοῦ θορύβου περὶ τὸ ἀσύστατον τοῦτο ζήτημα, δὲν παρέλειψε νὰ ἐνισχύσῃ τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος ἐν τῇ εὐσταθεῖ αὐτῆς στάσει κατὰ τῶν ταραξιών.

Ὁ Σιναϊτικὸς Κώδικς.

Καθ' ἡ ἀναγράφουσι οἱ «Ἐκκλησ. Καιροὶ» τοῦ Λονδίνου, ἠγγέλθη δὲ καὶ τηλεγραφικῶς ἐκ Λονδίνου, τὸ Βρετανικὸν Μουσεῖον ἔσχε τὸ εὐτύχημα νὰ ἀποκτήσῃ «ένα τῶν μεγίστων βιβλικῶν θησαυρῶν ἐξ ὅσων ἔχει ὁ κόσμος», κατὰ τὴν φράσιν μετ' ἧς ἐξηγγέλθη τὸ γεγονός εἰς τὴν ἀγγλικὴν βουλὴν ὑπὸ τοῦ ἄγγλου πρωθυπουργοῦ. Πρόκειται περὶ τοῦ περιπέσιτον Σιναϊτικοῦ κώδικος τῆς Ἀγ. Γραφῆς, ὅστις, κλημὰ ποτε ὄν τῆς ἱερᾶς μοιῆς τοῦ Σινᾶ, ἐκλάπη ὑπὸ τοῦ Tischendorf ἐξ αὐτῆς, εἶτα δὲ πρὸς συγκάλυψιν τῆς κλοπῆς παρεστάθη ὡς δωρεὰ πρὸς τὸν ῥώσον ἀντονομότορα καὶ κατόπιν περιήλθεν εἰς τὴν κυριότητα τῆς δημοσίας βιβλιοθήκης τῆς Πειραιῶς, ἐπωλήθη δὲ κατ' αὐτὰς ὑπὸ τῆς σοβιετικῆς κυβερνήσεως εἰς τὴν ἀγγλικὴν κυβερνήσιν ἀντὶ £ 100,000. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς τελευταίας ταύτης περιπετείας τοῦ πολυτιμοτάτου χειρογράφου πολλὰ ἐγράφησαν περὶ τῆς ἱστορίας του εἰς τὸν τύπον τὰ μόνον ὅμως ἀκριβῆ εἶνε ὅσα περὶ τῆς ἀποσπάσεως τοῦ κώδικος ἐκ τῆς μοιῆς τοῦ Σινᾶ ἱστοροῦνται ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου κ. Γρηγορίου Παπαμιχαήλ ἐν τῷ «Ἐκκλησιαστικῷ Φάρακ» (1909).

ἄτινα ἠρόσθη ἐκ τῆς ἀπορρήτου ἰδιωτικῆς ἀλληλογραφίας μεταξὺ τοῦ τότε (1868-70) ἐν Κωνπόλει πρεσβευτοῦ τῆς Ρωσίας κόμητος Ἰγνάτιεφ καὶ τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ὄψου ἀρχιμανδρίτου Ἀντωνίνου. Ὁ Ἰγνάτιεφ ἐξήτει τὴν συνδρομὴν τοῦ τελευταίου διὰ τὰ «διεκπεραιώση μίαν μικρὰν ἐπόθεσιν» — ὡς ἐ-
 χαρακτήριζε τὴν ἐπεξαίρεσιν τοῦ Σιναϊτικοῦ κώδικος ὁ παμπόνηρος διπλωμάτης — «πρὸς ἀποπεράτωσιν τῆς ἱστορίας τῆς ὑ φ' ἢ μ ὦ ν κ λ α π ε ί σ η ς ἁ γίας Γραφῆς». «Ἐἶνε ἀνάγκη — προσέθετεν ὁ Ἰγνάτιεφ — νὰ λάβωμεν παρὰ τῆς μοιῆς τοῦ Σινᾶ ἔγγραφοι πιστοποιοῦν ὅτι τὸ πολῦτιμον χειρόγραφο προσηρέχθη ὡς δῶρον τῷ αὐτοκράτορι, εἰς ἀντάλλαγμα δὲ ὑπισχεῖτο νὰ δώσῃ ἡ Ρωσία εἰς τοὺς μοναχοὺς παράσχημα καὶ χρήματα, νὰ ἐπακολουθήσῃ ἡ ἐκ μέρους τῆς Ρωσίας ἀναγνώρισις τοῦ νέου ἀρχιεπισκόπου Σινᾶ Καλλιστράτου, ὃν ἐθεώρουν οἱ ὠ-
 σοι παρανόμως χειροτονηθέντα ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων, καὶ νὰ «τακτοποιήσῃ» τὰς μεταξὺ τοῦ πατριαρχείου Ἱεροσολύμων καὶ τῆς ρωσικῆς ἱερᾶς συνόδου τεταμένας τότε σχέσεις διὰ τῆς συναιρέσεως τῆς Ρωσίας εἰς τὴν ἐκθρόνισιν τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου. Ἡ «διπλωματικὴ» τοῦ ἀρχιμ. Ἀντωνίνου «ἐπέμβασις» εἰς τὸ ζήτημα τοῦ κώδικος ὑπῆρξε τελεσφόρος, διὸ καὶ ὁ Ἰγνάτιεφ τῷ ἐξέφρασε βαθεῖαν ἐγνωμοσύνην, οὐχὶ μόνον τὴν ἑαυτοῦ, ἀλλὰ καὶ «ὄλον τοῦ ρωσικοῦ ἐπιστημονικοῦ κόσμου». Ὅταν οἱ ἐν Ρωσίᾳ ἐπέισθησαν ὅτι ἦτο ἤδη ἐξησφαλισμένος ὁ σφετερισμὸς τοῦ κώδικος, ἤρχισαν νὰ λυποῦνται ὅτι ὑπεσχέθησαν χρηματικὰς παροχὰς καὶ προσεπάθουν νὰ τὰς ἀποφύγουν, καὶ ὁ Ἰγνάτιεφ ἔγραφε πρὸς τὸν Ἀντωνίνον ὅτι ἀπήντησε πρὸς τὸν αὐτοκρατορικὸν καγκελλάριον «ὅτι εὐρίσκω ἄξι-
 οπρεπέστερον νὰ δώσωμεν ποσὸν τι ἐκ τῶν ἢ μ ε τ ε ὄ ω ν χρημάτων, ἔστω καὶ ἀσήμαντον, ἵνα δυνάμεθα ἔπειτα νὰ ἰσχυριζώμεθα, ὅτι ἠγοράσαμεν καὶ οὐχὶ ὅτι ἐσφετερισθήμεν τὸ χειρόγραφο...». Ἀλλὰ γεννώσι τόσῃν μελαγχολίᾳ τὰ παρασκηριακῶς τότε βυσοδομηθέντα πρὸς σφετερισμὸν τοῦ ἀνεκτιμήτου ἐκείνου κειμηλίου, ὥστε καλὸν νὰ ἀρκεσθῶμεν εἰς ταῦτα. Τὸ θλιβερότατον εἶναι τοῦτο, ὅτι, ἀφοῦ οὕτως ἢ ἄλλως τὰ Σοβιὲτ ἀπεφάσισαν νὰ πωλήσωσι τὸν θησαυρὸν, δὲν εἶδρον οὗτος τὴν πρὸς τὴν πάτριον ἑλληνικὴν Ἀνατολὴν ὁδὸν πρὸς ἐπιστροφὴν, θὰ κοσμηθῇ δὲ μετὰ καὶ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ κώδικος τὸ λονδίνιον Βρετανικὸν Μουσεῖον.

Δὲν εἶνε σύνοδος.

Ἐξ ἀφορμῆς ἐγκυκλίου τινὸς τοῦ ἐν Κίεβοις γνωστοῦ σωματείου ὠσων ἀρχιερέων ἢ ἐν Κόβνο ρωσιστὶ ἐκδιδομένη «Φωνὴ τῆς ὀρθοδόξου ἐπαρχίας Λιθουανίας» (ἀριθ. 10[60]1933), ἀποδοκιμάζουσα τὴν ἐπιμονὴν των νὰ ἐμφανίζωνται ὡς σύνοδος κανονικῆ προσάγει καὶ τοὺς λόγους τῆς ἀντικανονικῆς τοῦ κολλεγίου τούτου συγκροτήσεως. «Κατ' οὐσίαν — λέγει — οὐδεμία σύνοδος ὠσων ἀρχιερέων ἐν Κάρλοβιτς ὑπῆρξεν οὐδὲ δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Συνέδριον ἐπισκόπων ὠρισμένων ἀντιλήψεων δὲν δύναται θεωρεῖται σύνοδος, διότι οὔτε ὑπὸ ἐκκλησιαστικῆς τιος ἀρχῆς συνεκλήθη, οὔτε οἱ ἀποτελοῦντες αὐτὸ

κατέχουσι τὴν ἀνάλογον διοικητικὴν ἐκκλησιαστικὴν θέσιν, ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν ἀποκεκομμένοι ἀπὸ τῆς ρωσικῆς ἐκκλησίας. Αἰὰ πάντα ταῦτα τὸ συνέδριον τοῦτο δὲν δύναται νὰ ἔχῃ τὴν σημασίαν συνόδου ὡς ὄργανον κεκτημένου ἐξουσίας ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας, εἰ μὴ μόνον ἰδιωτικοῦ συμβουλίου διᾶδος ἐπισκόπων χωρισθέντων ἀπὸ τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας. Οὐδὲ δύναται εἰς τὸ συμβούλιον τοῦτο νὰ προσδώσῃ ἐκκλησιαστικοκανονικὴν θέσιν τὸ γεγονός ὅτι ὁ σέβρος Πατριάρχης καὶ τινες τῶν σέβρων ἐπισκόπων ἦσαν παρόντες κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν συσκέψεων τοῦ συμβουλίου τούτου. Ἡ προσερχὴ εἶνε δυνατὴ καὶ ἀναγκαία οὐ μόνον δι' ὄργανον ἐκκλησιαστικῶν κανονικῆς δικαιοδοσίας καὶ συστάσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ παντοῖα συμβούλια καὶ ἐν γένει διὰ πᾶσαν ἔναρξιν ἀνεξαρτήτως τῆς ἐκκλησιαστικῆς αὐτῆς σημασίας. Οὕτω μόνον δεόν νὰ ἐννοηθῇ ἡ παρουσία τῶν σέβρων ἐπισκόπων κατὰ τὴν παράκλησιν. Ὅπως δὴ ποτε δέ, κατ' οὐδένα τρόπον ἢ παρουσία των ἐκείνη δύναται νὰ μεταβάλλῃ τὴν σύσκεψιν τῶν ἀπὸ τῆς ρωσικῆς Ἐκκλησίας ἀποσπασθέντων ἐπισκόπων εἰς σύνοδον, διότι πρὸς τοῦτο τυγχάνει ἀπαραίτητος ἡ ἐφ' ἑαυτῆς ἀναγνώρισις τῆς ἐξουσίας τοῦ πραγματικοῦ προκαθημένου τῆς ρωσικῆς ἐκκλησίας καὶ ἡ πρὸς σύγκλησιν συνόδου συγκατάθεσις του. Οὐδ' ἕτερον τούτων ἐγένετο διὰ τοὺς ἐν Κάρλοβιτς ἀρχιερεῖς, διὰ τοῦτο δὲ ἢ ἐν λόγῳ ἐπιχειρήσεως εἶνε ἀπλῶς ἔργον συλλογικόν, καὶ δὴ καὶ ἀποστατικὸν χαρακτήρος...».

† Ὁ Κεφαλληνίας Δαμασκηνός.

Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Δαμασκηνός Πολυδώρου ἐγεννήθη κατὰ Ἰούνιον τοῦ 1852 ἐν Δεοσινῶ τῶν Καλαβρύτων. Μικρὸς δὲ τὴν ἡλικίαν εἰσηχθὲν εἰς τὴν Ἱερὰν Μοῆν τῆς Ἁγίας Λαύρας, ἐν ἣ καὶ ἐχειροτονήθη εἰς Ἱεροδιάκονον. Περαιτώσας δὲ τὰς γυμνασιακὰς του σπουδὰς ἐν Πάτραις, τῷ 1884 εἰσήχθη εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου, καὶ ἀπεφοίτησεν ἐξ αὐτῆς τῷ 1888. Παραμείνας ἐν Ἀθήναις, διωρίσθη ἱερεὺς τῶν Φυλακῶν Συγγροῦ, ὅπου ἐκίηρτε τακτικῶς τὸν θεῖον λόγον, ἐκδίδων ἅμα καὶ τὸ περιοδικὸν «Φιλανθρωπία». Ταῦτοχρόνως ἐδημοσίεε διάφορα ἔγγραφα ἐν τῇ «Ἀναπλάσει», συνεργαζόμενος μετὰ τοῦ μακαρίτου Κ. Διαλησμᾶ καὶ τοῦ κ. Μ. Γαλανοῦ.

Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Ἀθηρῶν Γερμανὸς Καλλιγᾶς, ἰδρύσας τὴν Γερμανικὴν Ἱερατικὴν Σχολὴν, ἀπέιπε πρὸς τὸν Δαμασκηνὸν ὡς πρὸς τὸν μέλλοντα Διευθυντὴν τῆς Σχολῆς, πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τῆς παιδαγωγικῆς προπαρασκευῆς αὐτοῦ ἀπέστειλεν αὐτὸν εἰς Ἑλβετίαν. Εἰς τὰς φυλακὰς Συγγροῦ ἀντικατέστησεν αὐτὸν ὡς κήρυξ τοῦ θείου λόγου ὁ νεαρὸς τότε φοιτητὴς τῆς Θεολογίας καὶ νῦν Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηρῶν.

Καὶ ἰδρύθη μὲν ἡ Γερμανικὴ Σχολή, ἀλλ' ὁ ἀπότομος καὶ πρόωρος θάνατος τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῆς Μητροπολίτου Γερμανοῦ († 18 Ἰανουαρίου 1896) καὶ αἱ γνωσταὶ περιπέτειαι τοῦ κτιρίου τῆς Σχολῆς δὲν κατέστησαν δυνατὴν τὴν λειτουργίαν τῆς Σχολῆς.

Ὁ δὲ Δαμασκηνός, παραμένοντας ἐτη τιὰ ἐν Ἑλβετία ὡς ἐφημέριος διὰ τοὺς ἐν τῇ χώρα ἐκείνῃ ἐγκατεστημένους, λειτουργῶν ἐν τῷ ἐν Γενεύῃ ρωσικῷ ναῶ, ἐπανέκαμψεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀρίστα συγκροτημένος, ἐν δὲ τῷ μεταξὺ χρόνῳ θανόντος τοῦ Ἐπισκόπου Γερασίου Λόριζα, κατὰ Ἰούλιον τοῦ 1901, προδ'άθη μεταξὺ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, προκρίθει δὲ τῶν λοιπῶν, ἦλθεν ὁ Δαμασκηνός εἰς τὴν Ἑλλάδα, χειροτονηθὴς Ἐπίσκοπος Κεφαλληνίας κατὰ Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ἀνέλαβε τὴν διαποίμανσιν τῆς λαοσύνης αὐτῷ παρουσίας.

Γλυκὴς τὴν μορφὴν, ἤπιος τὸν χαρακτήρα, προσήνης καὶ σεμνὸς τὸ ἦθος, ταπτοχρόνως δὲ ἀξιοπρεπῆς καὶ ἀδυστηροῦτων ἀρχῶν Ἱεράρχης, κατὰ τὰ τριάκοντα καὶ δύο ἔτη τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ ἐξέτελεσε κατὰ τὸ αὐτῷ δυνατὸν πιστῶς καὶ ἀκριβῶς τὰ καθήκοντά του. Ἐστερεῖτο δραστηριότητος, οὐκ ὁμως καὶ καλῆς θελήσεως. Ἀπήλανε τοῦ σεβασμοῦ τοῦ πνευματικοῦ του ποιμνίου, παρ' ᾧ, ἀπερχόμενος ἐκ τοῦ κόσμου τούτου, καταλείπει μνήμην ἀγαθωτάτην.

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐπὶ ταῖς ἐορταῖς ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἀντήλλαξε κατὰ τὸ ἔθος συγχαρητήρια τηλεγραφήματα καὶ γράμματα πρὸς τοὺς Ἀγιωτάτους Προέδρους τῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν λοιπῶν Ἀυτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν, πρὸς τοὺς Τοποτηρητὰς Ἱεροσολύμων καὶ Κύπρου, ὡς καὶ πρὸς τοὺς Ἱεράρχας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

— Ἀπὸ πολλοῦ νοσῶν σοβαρῶς ὁ Μητροπολίτης Κεφαλληνίας καὶ μέλος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Δαμασκηνός, ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον τῇ πρωτῇ τῆς παρελθούσης Τετάρτης ἐν Ἀργυροπολίῳ, ἄγων τὸ 82ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτοῦ. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κηδεία αὐτοῦ ὤρισθη τῇ 3 μ. μ. τῆς ἐπαύριον Πέμπτης, ἄτε ἀδυνάτῳ καταστάσει τῆς ταριχεύσεως, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μεταβῇ Ἀρχιερεὺς εἰς τὴν κηδεΐαν. Διὰ τηλεγραφήματος δὲ ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος παρήγγειλε τὸν διορισθέντα Τοποτηρητὴν Λιδ. Ἀνδρέαν Σκιαδαρέσην ὅπως προσκαλέσῃ ἅπαντα τὸν ἱερὸν Κλήρον τῆς νήσου καὶ μεριμνήσῃ περὶ τῆς ἀξιοπρεποῦς κηδεΐας τοῦ μεταστάντος. Κατὰ τὴν 11 π. μ. ὥραν τῆς Πέμπτης ἐτέλεσθη ἐν τῷ ἱερῷ ναῶ τοῦ Ἀγ. Ἀνδρέου ἐπιμημόσυνος δέησις, χοροστατόντος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου καὶ παρισταμέναν πάντων τῶν ἐν Ἀθήναις παρεπιδημούντων Ἀρχιερέων.

— Τὴν προπαραλθούσαν Κυριακὴν, ὡς προαναγγέλλθη, ἐτέλεσθη ἐν τῷ Καθεδρικῷ ἱερῷ ναῶ Ἀθηνῶν ἡ κηδεΐα τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ζακύνθου Διονυσίου. Ἐχοροστάτησεν ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Φιλίππων καὶ Νεαπόλεως, Πτολεμαίδος, Διδυμοτείχου, Σιανίου καὶ Σιατίστης, Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὁρους καὶ Θήρας, παρίσταντο δὲ ὁ Σεβ. Ἀποκριτάριος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτης Χρυσανθός, ἱκανοὶ κληρικοὶ καὶ πλῆθος εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος. Μετὰ τὴν ἱερὰν Ἀκολουθίαν τῆς κηδεΐας ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος εἶπε τὸν προσήκοντα ἐπικήδειον λόγον, ἐξάρας τὴν μόρφωσιν, τὰς ἀρετὰς καὶ τὴν μακράν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ δράσιν τοῦ ἐκλιπόντος Ἱεράρχου.

— Τὴν ἐσπέραν τῆς ἐπομένης, Δευτέρας, ἀνεκομίσθη τὸ λείψανον αὐτοῦ εἰς Ζακύνθον, ἐκτὸς δὲ ἄλλων κληρικῶν συνώδευσεν αὐτὸ ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, κατ' ἐντολὴν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. Γερμανὸς Ρουμπάνης, ὅστις καὶ ὠμίλησεν ἐν Ζακύνθῳ. Πλήθῃ ἀπειρα ἀπαντα-

χόθεν τῆς νήσου προσέτρεξαν ἰν' ἀσπασθῶσι τὴν δεξιάν τοῦ ἁοιδίου Ἱεράρχου Διονυσίου, ἐκδηλώσαντα ἀπειρον σεβασμὸν πρὸς αὐτὸν καὶ βαθεῖαν θλίψιν ἐπὶ τῇ ἀπωλείᾳ του.

— Ὁ ἐν τῷ Ἐρυθρῷ Σταυρῷ νοσηλεύμενος Σεβ. Μητροπολίτης Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Κωνσταντῖνος ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἐνδεκαετίας τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ διέταξε τηλεγραφικῶς ἵνα διὰ τῶν Φιλοπτώχων Συλλόγων τῆς Ἱ. Μητροπόλεως του διανεμηθῶσι 15000 δραχμῶν εἰς τοὺς πτωχοὺς.

— Ἀρκετούμενος εἰς τὴν ἐδραν αὐτοῦ τῇ 19 ἡλιόγετος ὁ νέος Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Πολύκαρπος, ἐγένετο δεκτὸς ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ τῶν Καλαμῶν ἐν συναγερωῶ καὶ μετὰ μεγάλου σεβασμοῦ.

— Ὁ σεβ. μητροπολίτης Ἠλείας κ. Ἀνιῶνιος ἀπέλυσε πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ διδασκάλους τῆς ἐπαρχίας του ἐγκύκλιον, δι' ἧς συνιστᾷ τὴν ὑπ' αὐτῶν ἴδρυσιν Κατηχητικῶν σχολείων εἰς τὰς ἐνορίας των, ἐν οἷς καθ' ἐκάστην Κυριακὴν νὰ κατηχῶσι τὰ τέκνα τοῦ λαοῦ εἰς τὰ τῆς θρησκείας, ἐμφανίζοντες οὕτω τὴν Ἐκκλησίαν ὡς τὴν ἀληθῆ πνευματικὴν τροφὸν, προσφέρουσιν εἰς τὰ τέκνα τῆς οὐ μόνον τὴν ἀπὸ τῶν θεῶν μυστηρίων χάριν, ἀλλὰ καὶ τὸν ἀπὸ τῆς ἀναπτύξεως τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἀπαραίτητον θρησκευτικὸν διαφωτισμὸν.

— Ἐν Μυτιλήνῃ δορᾷ τὰ μάλιστα ἀξιεπαίτως ἡ καλλίστη ἀδελφότης «Εὐσέβεια» πρὸς ἐμπέδωσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ ζωῆς, ἀριθμεῖ δὲ πλεῖστα μέλη διακινούμενα διὰ τὸν ζῆλόν των ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ τοῦ σωματείου ἀγώνος. Ἡ ἀδελφότης διατηρεῖ ἴδιον ἱεροκήρυκα τακτικῶς κηρύττοντα ἐν τε τῇ πρωτεύουσῃ καὶ ἐν ταῖς κυριωτέραις κωμοπόλεσι τῆς νήσου, διδάσκοντα εἰς τὰ κατηχητικὰ σχολεῖα τῆς Μυτιλήνης καὶ τοῦ Πλωμαρίου καὶ ὁμιλοῦντα δι' ἴδιων διαλέξεων πρὸς τοὺς ὀπίτας. Ἐπ' ἴσῃ τὸ σωματεῖον διοργανοῖ καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ του δις τῆς ἐβδομάδος κηρύγματα, διαδέχεται δὲ καὶ ἴδιον πνευματικὸν διὰ τὴν ἐξομολόγησιν. Ἡδὴ δι' ἐκκλησιῶς του ζητεῖ τὴν ἀρωγὴν τῆς μυτιληναϊκῆς κοινωνίας ὅπως στραφῇ περισσότερον πρὸς τὴν νεολαίαν, τὴν ὅποιαν λυμαίνονται τῆσιν πᾶν ἄλλο ἢ θρησκευτικαὶ καὶ ἠθικαί.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΥΠΡΟΥ

Ὁ σεβ. Ἐπίσκοπος τῆς Νέας Νοτίου Οὐαλλίας (ἐν Ἀυστραλίᾳ) John William Grafton διεβίβασεν ἐπισημῶς πρὸς τὸν σεβ. Μητροπολίτην Αὐστραλίας καὶ Ὠκεανίας κ. Τιμόθεον ἀπόφασιν τῆς ἐν λόγῳ ἀγγλικανικῆς ἐπαρχίας διαλαμβάνουσας ὅτι «ἡ σύνοδος ἐκφράζει ἐγκαρδίους εὐχαριστίας διὰ τὴν μεταξὺ τῆς Παλαιοκαθολικῆς καὶ τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας πραγματοποιηθεῖσαν κατὰ τὸ τρέχον ἔτος, καθὼς καὶ διὰ τὴν προσδεύουσαν προσέγγισιν μεταξὺ τῆς Ἁγίας Καθολικῆς Ὀρθοδόξου καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας καὶ ἀποφασίζει, ὅπως ἀντίγραφον τῆς παρουσίας ἀποφάσεως διαβιασθῆ πρὸς τοὺς Ἀρχιεπισκόπους Οὐτρέχτης καὶ Ὠκεανίας».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

Ἡ συμπλήρωσις δεκαετίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Σόφιας ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως αὐτῆς ἐωρτάσθη ἐπισημῶς ἐν τιμῇ τῶν αἰθουσῶν αὐτῆς, εἰς ἣν προσήλθον, πλὴν τῶν θεολόγων καθηγητῶν, καὶ ὁ πρόεδρος τῆς βουλγαρικῆς ἱερᾶς Συνόδου σεβ. μητροπολίτης κ. Νεόφυτος, ὁ σεβ. μητροπολίτης Σόφιας κ. Στέφανος καὶ ἄλλοι ἀρχιερεῖς, ἀντιπρόσωποι τῶν ἀνικτήρων. τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας, πρῶην ὑπουργοὶ καὶ ἄλλα ἐξέχοντα ἐν τῇ πολιτείᾳ, τῇ κοινωνίᾳ καὶ τοῖς γράμμασι πρόσωπα. Μετὰ τὴν δοξολογίαν ὠμίλησεν ἐπικαιρῶς ὁ μητροπ. Σόφιας ἐξάρας τὴν μεγάλην σημασίαν τῆς πανεπιστημιακῆς Θεολογικῆς Σχολῆς διὰ τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ἐπιστήμην, τὴν κοινωνίαν καὶ τὸν πολιτισμὸν. Μετὰ ταῦτα εἶπε τὸν πανηγυρικὸν τοῦ γεγονότος ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς κ. Πάσιεφ ἀναπτύξας τὸ θέμα «τὰ σύγχρονα κοινωνικὰ προβλήματα τῆς βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας», ὁ δὲ Κοσμήτωρ αὐτῆς πρωθ. Ἰωάννης Γόσεφ ἐξέθηκε τὸ ἱστορικὸν τῆς ἰδρύσεως τῆς Σχολῆς καὶ τὸν ἀπολογισμὸν τῆς δεκαετοῦς αὐτῆς λειτουργίας.

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

N N. Γλουμπανόβσκη, Καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Σόφιας, Τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ πρὸς τὴν Ὁρθοδοξίαν (Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ «Ὁρθοδόξου Ἱεραποστόλου»). Πλόβντιβ (Φιλιππούπολις) 1933, (βουλγαριστί).—Καθ' ἃ ἀναπτύσσει ὁ σ., αἱ ἰδέαι τοῦ ἀγγλικανισμοῦ περὶ Ἐκκλησίας ἐν γένει, ἢ παραδόξως αὐτοῦ σύνθεσις ἐκ τῶν μᾶλλον ἀνομοίων στοιχείων καὶ ἡ χάσδις ἀσάφεια τῶν συμβολικῶν τοῦ βιβλίου ἀποτελοῦν τραγικὰς συνθήκας, ἕνεκα τῶν ὁποίων δέον νὰ θεωρητῆαι πρόωπος καὶ ἀκαρπος πᾶσα συζήτησις περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἐνώσεως τοῦ ἀγγλικανισμοῦ καὶ τῆς ὀρθοδοξίας.

Τοῦ αὐτοῦ: Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ (Ἐξηγητικὴ μελέτη). Ἔκδοσις τῆς (βουλγ.) Ἱ. Συνόδου, 1933 (βουλγαριστί).

Ὁ Ἄμβων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὁ Ἄμβων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας θὰ ἐκδίδηται μηνιαίως, δεκαεξασέλιδος, καὶ θὰ ἐμπεριέχῃ τὰς Κυριακὰς Ὁμιλίαις ἐκάστου μηνὸς καὶ τὴν λοιπὴν συμπληρωματικὴν ὕλην. Ἐξαιρετικῶς διὰ τὸν πρῶτον μῆνα τῆς ἐμφανισέως του ἐκδίδεται εἰς δύο φύλλα, τὸ πρῶτον ὀκτασέλιδον, διὰ τὰς Κυριακὰς τῆς παραμονῆς τοῦ νέου ἔτους καὶ τῆς 7 Ἰανουαρίου, τὸ δεύτερον δωδεκασέλιδον, διὰ τὰς Κυριακὰς τῆς 14, 21 καὶ 28 Ἰανουαρίου. Συναίνεσι καὶ τῶν οἰκείων Σεβ. Μητροπολιτῶν, αἱ Κυριακαὶ Ὁμιλίαι τοῦ «Ἄμβωνος τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας» θὰ ἀναγινώσκονται εἰς τοὺς ναοὺς, εἰς τοὺς ὁποίους δὲν γίνεται τακτικὸν κήρυγμα παρὰ ἐφημερίων κηρῶν ἢ ἰδίων ἱεροκηρῶν. Ὁ «Ἄμβων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας» θὰ στέλλεται ἐγκαίρως εἰς τοὺς ἱεροὺς ναοὺς, ὥστε ἡ Ὁμιλία κάθε Κυριακῆς δι' ἐπ' αὐτῆς ἀσκήσεως τοῦ ἀναγνώστου τῆς, ν' ἀναγινώσκηται καλῶς πρὸς τὸ ἐκκλησιασμα. Εἰς τὰς Ἀθήνας, τὸν Πειραιᾶ καὶ τοὺς μεγάλους πλησίον αὐτῶν συνοικισμοὺς οἱ θέλοντες ἐκ τῶν χριστιανῶν δύνανται, μετὰ τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας, νὰ λαμβάνουν τὸν «Ἄμβωνα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας» κατὰ μῆνα, ἀντὶ 2 δραχμῶν τὸ φύλλον, ζητοῦντες αὐτὸ ἀπὸ τὸν νεωκόρον τοῦ ναοῦ. Οἱ βουλόμενοι θὰ δύνανται νὰ τὸ ζητοῦν καὶ εἰς τὰ κεντρικὰ περίπτερα. Τὸ μέτρον ὡς πρὸς τοὺς ἐκκλησιαζομένους θὰ ἐπεκταθῆ καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας, μετὰ συνεννόησιν πρὸς τοὺς οἰκείους Σεβ. Μητροπολίτας.

«Ἑλληνικὴ βιβλιογραφικὴ καὶ βιβλιοφικὴ Ἐπιθεώρησις». Ταύτης ἐξεδόθησαν οἱ ἀρθ. 4 καὶ 5 περιέχοντες τὴν μέχρι τῆς 1 Δεκ. ἑλληνικὴν καὶ ξένην βιβλιογραφίαν καὶ τὰ βιβλιοπωλικά καὶ βιβλιοφιλικά ἐπίκαιρα.

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΙΑ΄ ΤΟΜΟΥ ΤΗΣ «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ»,

Α΄ ΝΟΜΟΙ, ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ Κ.Λ.Π. ΝΟΜΟΙ

Νόμοι 5889 περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ νόμου 5439 «περὶ ἐνορ. ναῶν κλπ.» σ. 361.

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

Περὶ ὀρισμοῦ ὄργαν. θέσεων μητροπολ. γραφείων σ. 5.

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

Περὶ ἐκκλησιαστ. ἀλληλογραφίας (τῶν νομικῶν συμβούλων Ὁρησκευμάτων καὶ Συγκοινωνίας) σ. 338

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

Πρωτοδικείου Λασηθίου, περὶ ἀναγνωρίσεως παλαιοσηρολογιτικοῦ σωματείου σ. 387.

Β΄ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ

Πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, περὶ τοῦ ἡμερολογιακοῦ ζητήματος σ. 322.—Πρὸς τὸν λαόν, διάγγελμα σ. 323.—Πρὸς τοὺς ἀκολουθοῦντας τὸ παλαιὸν ἡμερολόγιον,

— Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α —

ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΕΚΛΟΓΗΣ ΙΕΡΕΩΝ

Ἱ. Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας.

Καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ προσόντα ὅπως ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν ὑποβάλλωσιν ἡμῖν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ κωδικοποιηθέντος ἐνοριακοῦ νόμου 5439 ὀριζομένων πιστοποιητικῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν δι' ἐκλογῆς ἀνάδειξιν τοῦ ἐφημερίου τῆς χηρευσάσης ἐνορίας «ἁγίας Μαρίνης» Ἀνδριτσαινῶν, πόλεως ἐχούσης πληθυσμὸν ἐλάσσονα τῶν τριῶν χιλιάδων κατοίκων. Ἐν Κυπριασίᾳ τῆ 10 Δεκεμβρίου 1933. † Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας Ἀνδρέας.

Ἱ. Μητρόπολις Σπάρτης.

Ἡ ἱερὰ Μητρόπολις Σπάρτης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 2780 προκηρύξεως αὐτῆς συνωδᾶ τῷ ἀρθρῷ 81 τοῦ κωδικοποιηθέντος νόμου 5439 καλεῖ τοὺς βουλομένους ὅπως μέχρι τῆς 28ης Ἰανουαρίου 1934 ἔτους ὑποβάλλωσι μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος πρὸς συμμετοχὴν εἰς ἐνέργειαν ἐκλογῆς ἐφημερίου διὰ τὴν χηρεύουσαν θῆσιν τοιοῦτου ἐν τῷ χωρίῳ Πολοβίτσης τοῦ τέως Δήμου Φελλίας. Ἐν Σπάρτῃ τῆ 23 Δεκεμβρίου 1933. † Ὁ Σπάρτης Γερμανός.

ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΑΙ

Τὸ τοπικὸν συμβούλιον Ο.Δ.Ε.Π. τῆς ἱερᾶς μητροπόλεως Ὑδρας καὶ Σπετσῶν διακηρύττει ὅτι, ἐκτίθεται εἰς πλειοδοτικὴν δημοπρασίαν ἐκποιήσεως, ἐνεργηθσομένην δι' ἐναφραγίσταιν προσφορῶν, 1) ὁ εἰς θῆσιν Βαγιονιά Καλαυρίας ἄγρὸς δύο περίπου στρεμμάτων μετὰ 27 ἐλαιοδένδρων ἡμέρων καὶ δέκα ἀγρίων, 2) ὁ εἰς θῆσιν Παλάτια Καλαυρίας ἄγρὸς δύο περίπου στρεμμάτων μετὰ δύο ἡμέρων ἐλαιοδένδρων, 3) ὁ εἰς θῆσιν Πικίτζα Γαλατᾶ ἄγρὸς πέντε περίπου στρεμμάτων μετὰ ἐξήκοντα ἡμέρων ἐλαιοδένδρων καὶ 4) ὁ εἰς θῆσιν Σπάρπιζα Καλαυρίας ἄγρὸς δέκα περίπου στρεμμάτων μετὰ δεκαπέντε ἡμέρων ἐλαιοδένδρων καὶ τριῶν ἀγρίων, τῆς ἱερᾶς μονῆς Ζαοδόχου Πηγῆς Καλαβρίας βάσει τῶν ὄρων τῶν ὑπ' ἀριθ. 1316 καὶ 1417 ἐ. ἐ. διακηρύξεων τοῦ τοπικοῦ συμβουλίου Ο.Δ.Ε.Π. τῆς ἱ. μητροπόλεως Ὑδρας καὶ Σπετσῶν καὶ συγγραφῆς ὑποχρεώσεων. Ἡ δημοπρασία ἐνεργηθήσεται ἐν Πόρῳ εἰς τὸν συνήθη τόπον τῶν δημοπρασιῶν τὴν 14ην Ἰανουαρίου 1934 ἡμέραν Κυριακὴν καὶ ὥραν 10-12 π. μ. ἐνώπιον τῆς ἀρμοδίας ἐπιτροπῆς. Τῆς συγγραφῆς ὑποχρεώσεων, τῶν τυχόν σχεδιαγραμμάτων καὶ λοιπῶν ὄρων δύνανται νὰ λάβωσι γνῶσιν οἱ ἐνδιαφερόμενοι παρὰ τῷ οἰκείῳ Ὑπ.ματι τῆς Ἐθνικῆς Τροπέζης. Ἐν Ὑδρᾷ τῆ 29η Νοεμβρίου 1933. Ὁ Πρόεδρος † Ὁ Ὑδρας καὶ Σπετσῶν Προκόπιος.

παραίνεσις σ. 325. — Πράξις τῆς Ἱεραρχίας Περὶ «Μασσωνίας» σ. 377.

Δ. Ι. ΣΥΝΟΔΟΥ

Περὶ τῆς Ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς σ. 81.— Πρὸς τὸν Οἶκ. Πατριάρχην, περὶ τῆς Μητροπόλεως Κίτρους σ. 161.—Πρὸς τὸ Ὑπουργ. Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, περὶ Κυριακῆς ἀργίας ἐν τοῖς χωρίοις σ. 257.—Ἐγκύκλιος περὶ εἰκόνων καὶ ἱερῶν σκευῶν ἐν τοῖς ναοῖς σ. 362.

ΜΑΚ. ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Πρὸς τὸν Λαόν, ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ νέου ἔτους σ. 3.—Ἐπὶ τῇ 19ῃ ἑκατανταετηρίδι τῆς Σταυρώσεως καὶ Ἀναστάσεως σ. 121.

Γ΄ ΑΡΘΡΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΑΙ ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Γρ. Παπαμιχαήλ Σημαντικὸς σταθμὸς (ἡ 25ετία τῶν περιοδικῶν τοῦ Πατριαρχ. Ἀλεξανδρείας) σ. 42.—Τοῦ αὐτοῦ, Τὸ (λυπηρότερον) (ἐπὶ παρεκτροπῶν κληρικῶν τινῶν) σ. 49.—Τοῦ αὐτοῦ, Ἀπαράιτητος

προϋπόθεσις (ἐξήνωση τοῦ Κλήρου) σ. 57.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἡ ἔννοια τῆς ἐκλογῆς σ. 65.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἐπάνοδος (ἐπὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ) σ. 81.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἀνάνηψις σ. 97.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἐπιστροφὴ σ. 137.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Καινοπληξία καὶ παραδόσις σ. 145.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἡ συντηρητικότης τῆς Ἐκκλησίας σ. 153.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἡ κατηχητικὴ πρόοδος σ. 169.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἡ νίκη τῆς Πίστεως σ. 177.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἡ εὐαγγελικὴ σύνθεσις σ. 185.—**Τοῦ αὐτοῦ**, «Θυσιαστήριον κατὰ θυσιαστηρίου» σ. 193.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἀξιοσημείωτος σύμπτωσις (περὶ τοῦ βράχου τοῦ Ἀρείου Πάγου) σ. 209.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἡ σύγκλησις τῆς Ἱεραρχίας σ. 217.—**Ἐμ. Γ. Μυτιληναίου Πρωτοπρ.**, Πρὸς νέαν περίοδον δράσεως σ. 291.—**Γρ. Παπαμιχαήλ**, Ἐπίκαιροι ὑπομνήσεις σ. 297.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ὁ προσήκων τρόπος (ἐπὶ τοῦ ἔργου τῆς Β βλκτικῆς Ἐταιρείας) σ. 305.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ὁ νέος πυρετός (ἐπὶ τῆς ἐν Γερμανίᾳ ἐκκλησ. καταστάσεως) σ. 385.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Καινοφανεῖς θεωρίαι (περὶ τῶν ἐν Ρουμανίᾳ) σ. 393.

ΕΟΡΤΙΑ

Γρ. Παπαμιχαήλ, 25 Μαρτίου σ. 89.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἡ ἔννοια τοῦ Σταυροῦ σ. 105.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Μετὰ δέκα καὶ ἑννέα αἰῶνας σ. 129.—**Ἐμ. Γ. Μυτιληναίου Πρωτοπρ.**, Πεντηκοστὴν ἐορτάζομεν σ. 172.—**Γρ. Παπαμιχαήλ**, Ἡ πρώτη συνάντησις τῆς Εὐαγγελίου καὶ τῆς Φιλοσοφίας σ. 201.—**Τοῦ αὐτοῦ**, «Σταυρός ὑπῆρξε σήμερον» σ. 289.—**Ἐμ. Γ. Μυτιληναίου**, «Μεθ' ἡμῶν ὁ Θεός» σ. 401.

ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ

Κ. Διοβουνιώτου, Ἡ ἐκκλησιαστικὴ οἰκονομία ἐξ ἀπόψεως ὀρθοδόξου σ. 34.—**Θυατείρων Γερμανοῦ**, Τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν Ὀρθοδόξου καὶ Ἀγγλικανικῆς σ. 165, 170, 179, 188, 195, 202, 210, 218, 232.

ΑΠΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Σάμου Ειληναίου, Ἐξ ἀφορμῆς ἐνὸς δραματισμοῦ σ. 50.—**Ἀλεξανδρουπόλεως Γερβασίου**, Ἀυτοσυντηρητισμοὶ σ. 138.—**Ἐδέσσης Κωνσταντίου**, Χριστιανισμὸς καὶ Ἐπιστήμη σ. 163.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ

Ι. Σ. Μποῦα, Ριζορραεῖται ἀρχιερεῖς σ. 114.—**Κ. Παπαδημητρίου**, Ἡ σύγχρονος ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ καὶ ἡ ἀρχαία ἑλληνικὴ σ. 220.—**Ἀθηνῶν Χρυσσοτόμου**, Ἡ πρώτη ἑκατονταετηρὶς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σ. 241.—**Ι. Σ. Μποῦα**, Ἐπισκοπικὴ Γεωγραφία σ. 265, 292, 299, 308, 317, 341, 349, 357, 381, 388, 396.—**Πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρονίου**, Τὸ δηγᾶριον τοῦ Καίσαρος Ἀυγούστου σ. 395.

ΠΑΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Κ. Διοβουνιώτου, Ἐπιστολὴ Μελετίου Πηγᾶ περὶ Θείας Εὐχαριστίας, σ. 9.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἔργα Ἀγαπίου Λάνδου. Σχόλια Θεοδώρου Προδρόμου σ. 43.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Δωρεὰ χειρογράφων εἰς τὸ Θεολογικὸν Σπουδαστήριον σ. 315.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Δωρεὰ εἰς τὸ Θεολογικὸν Σπουδαστήριον σ. 349.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ

Τὸ Ταμεῖον τοῦ Κλήρου σ. 17.—Τὸ πνευματικὸν παιδαγωγικὸν συμβούλιον σ. 67.—Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ὀργάνωσις τῆς Ἱεραποστολῆς σ. 73.—Καταστατικὸν

τῆς «Ἱεραποστολῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» σ. 75.—**Γόρτυνος καὶ Μεγ)πόλεως Πολυκάρπου**, Ὁ Ἱερός Κλήρος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος σ. 154.—Ἐκτακτος Συνέλευσις τῆς Ἱεράς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Εἰσήγησις τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου σ. 313—Τὸ ἔργον τῆς Ἱεραρχίας σ. 337, 345.—Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον περὶ τοῦ Ἡμερολογίου σ. 354—Τὸ ζήτημα περὶ τοῦ κτιρίου τῆς Γερμανοῦ Ἱερατικῆς Σχολῆς σ. 367, 379.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑΚΑ

Μητροπολίτου Μαρωνείας Ἀνθίμου, Τὸ ζήτημα τοῦ Ἡμερολογίου καὶ Πασχαλίου, εἰσηγητικὴ μελέτη ἐντολῆ τοῦ Οἰκ. Πατριαρχείου (συνέχεια ἐκ τοῦ προηγ. τόμου) σ. 7, 19, 33, 42, 52, 58, 66, 82;—Ἡ νομικὴ θέσις τῶν παλαισημερολογιτῶν ἐν Ἑλλάδι, σ. 89, 98, 111.—**Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσσοτόμου**, Ἡ διόρθωσις τοῦ Ἰουλιανοῦ Ἡμερολογίου ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος σ. 225, 243, 257, 273.

ΗΘΙΚΟΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γρηγ. Παπαμιχαήλ, Ὁ Χριστιανισμὸς καὶ οἱ πτωχοὶ (συνέχεια ἐκ τοῦ προηγ. τόμου), σ. 10, 306, 402.—**Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσσοτόμου**, Περὶ τῆς συγχρόνου πνευματικῆς δράσεως καὶ κοινωνικῆς προνοίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σ. 25.—**Μιχ. Κωνσταντινίδου, Μ. Ἀρχιμ.** Θλιβερός παραλληλισμὸς σ. 36.—**Ἐδέσσης Κωνσταντίου**, Ἡ 11η παράγραφος τοῦ σοσιαλιστικοῦ προγράμματος σ. 109.—**Γόρτυνος καὶ Μεγ)πόλεως Πολυκάρπου**, Αἱ κοινωνικαὶ ὀργανώσεις περὶ τῶν ἀντιθρησκευτικῶν διδασμάτων σ. 122.—**Ἐμ. Γ. Μυτιληναίου Πρωτοπρ.** Θρησκευτικὴ ἀγωγή ἐν τῇ οἰκογενείᾳ σ. 130.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἡ χριστιανικὴ κοινωνία καὶ ἡ θρησκευτικὴ ψυχρότης τῆς νεολαίας σ. 156.—**Ἐδέσσης Κωνσταντίου**, Ἀνάγκη ἀνανήψεως σ. 187.—**Γόρτυνος καὶ Μεγ)πόλεως Πολυκάρπου**, Ἡ κατὰστασις τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἡ σωτηρία σ. 191.—**Ἐμ. Γ. Μυτιληναίου Πρωτοπρ.** Ἡ «Χριστιανικὴ Δράσις» σ. 356.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Περὶ τὸν Πανεπιστημιακὸν Ναὸν σ. 369.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Πρὸς ἀνάδειξιν τῶν χριστιανῶν ἐπιστημόνων τῆς αὔριον σ. 380.

ΟΜΙΛΗΤΙΚΑ

Ἐμ. Γ. Μυτιληναίου Πρωτοπρ. Διάγραμμα Θ. Κηρύγματος ἀπὸ τῶν παραμονῶν τῶν Χριστουγέννων 1933 μέχρι τέλους τοῦ 1934 σ. 395, 408.

ΕΠΩΙΚΟΔΟΜΗΤΙΚΑ

Ἐμ. Γ. Μυτιληναίου Πρωτοπρ. Ὁ πιστὸς ἐν τῷ κόσμῳ σ. 20.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Καιρὸς εὐπροσδεκτος σ. 53.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Σκέψεις ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς σ. 59.—**Τοῦ αὐτοῦ**, «Ἐὼς πότε ἀνέξομαι ὑμῶν» σ. 91.—**Τοῦ αὐτοῦ**, «Ἡρόξαντο ἀγανακτεῖν» σ. 100.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Πειρασμὸς ὑπουργοῦ σ. 189.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἡ χριστιανικὴ δραστηριότης σ. 204.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἡ ἐλευθερία τοῦ πλησίον σ. 211.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Χρειάζονται ἐργάται σ. 298.—**Τοῦ αὐτοῦ**, Ἀχρηστὸς χριστιανὸς σ. 316.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

Μιχ. Κωνσταντινίδου, Μ. Ἀρχιμ. Οἱ ἐκπαιδευτικοὶ μας μεταρρυθμίσαι καὶ ἡ θρησκεία σ. 60.—**Γόρτυνος καὶ Μεγ)πόλεως Πολυκάρπου**, Ἡ παι-

δεῖα καὶ ὁ Κομμουνισμὸς σ. 83.—**Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου, Πρωτοπρ.** Τὸ Σχολεῖον καὶ ἡ θρησκευτικὴ ἀγωγή σ. 147.—**Ἰ. Φραγκούλη,** Πῶς εἶδον τὴν θρησκευτικὴν ἀγωγὴν ἐν τοῖς γερμανικοῖς σχολείοις σ. 329, 354, 363.—**Ἰ. Ν. Καρούση,** Τὰ θρησκευτικὰ ἐν τῷ Δημοτικῷ σχολείῳ σ. 386.

ΞΕΝΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

Π. Ἀντωνέσκου, Ἡ ἐν Ρουμανίᾳ θρησκευτικὴ κίνησις σ. 139, 148.—**Μιχ. Κωνσταντινίδου Μ. Ἀρχιμ.,** Ἡ Κίνησις τῆς Ὁξφόρδης σ. 234, 250.—**Α. Γ.** Ἡ ἐν Γερμανίᾳ πολύκροτος ἐκκλησιαστικὴ μεταρρυθμισις σ. 264, 281.—**Μιχ. Κωνσταντινίδου Μ. Ἀρχιμ.** Ἡ κίνησις τῆς Ὁξφορδεῖου ομάδος σ. 347, 405.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου Πρωτοπρ. Αἱ διορθόδοξοι συσκέψεις τοῦ Βουκουρεστίου σ. 180.—**Ἀμ. Σ. Ἀλιβιζάτου,** Αἱ ἐφετεῖναι συσκέψεις τῶν εἰρηνευτικῶν ὀργανώσεων σ. 326.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

Φαναριοφερσάλων Ἰεζεκιήλ, Ἐπικήδειος εἰς τὸν Μεσσηνίας Μελέτιον σ. 197.—**Τραπεζοῦντος Χρυσάνθου,** Ἐπικήδειος εἰς τὸν Νικοπόλεως καὶ Πρεβέξης Ἰωακείμ σ. 252.—**Ζήκος Ρώσης (ἐπικήδειος Γρ. Παπαμιχαήλ)** σ. 302.—† Ὁ Ζακύνθου Διονύσιος. † Ὁ Γρεβενῶν Νικόλαος σ. 398.—† Ὁ Κεφαλληνίας Λαμασκηνὸς σ. 411.

ΔΙΑΦΟΡΑ

Ἐπέτειος μεγάλης μάχης σ. 101.—Ὁ ἐν Νάξῳ προσηλυτισμὸς σ. 131.—Ἡ «Ἐκκλησία» καὶ οἱ ξενιτευμένοι σ. 149.—Στατιστικὴ Κατηχητικῶν σχολείων 1932—33 σ. 256.—Οἱ ἔξνοι περὶ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ τῆς Ἑλληνικῆς Θεολογίας σ. 370.—Ὁ ἐνθρονιστήριος τοῦ σεβ. μητροπολίτου Χίου κ. Ἰωακείμ σ. 406.

Δ'. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

Ἐπὶ τῆς ἀρχιεπισκ. ἐγκυκλίου τοῦ νέου ἔτους. Ἡθικὴ ἀμβλυνοσις σ. 13.—Ἐπὶ ταῖς ἑορταῖς σ. 14.—Ἡ Ἐκπαίδευσις σ. 51.—Κοινων. δρᾶσις τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τὰ καθ' ἡμᾶς. Τὸ ἅγιον ἔτος, σ. 22.—Συστηματικὴ ἢ ἀντίδρασις. Ἐμμισθος ὄλεθρος. Ἀθώωσις κληρικῶν σ. 38.—Οἱ πραγματικοὶ πταίσται. Ἡ βουλγαρικὴ Ἐξαρχία σ. 39—Προσκοπισμὸς σ. 43.—Δρᾶσις σπουδαστῶν, Ὁ κύριος παράγων. Οἱ Μεξικανοὶ τῶν Κρατῶν σ. 44.—Ἡ ὑγιὴς κοινὴ γνώμη. Ἀμείλικτα συμπεράσματα. Καθαρὰ καὶ ἀπροκαλύπτως σ. 54.—Μία θεάρεστος καὶ ἀξιεπαινος πρᾶξις σ. 55.—Ἀναγκαῖα ἐπεξήγησις. Τὸ βυζαντινὸν θαῦμα. Ἑλληνικοὶ μικτοὶ Γάμοι σ. 62.—Ἀσχημία σ. 67.—Ὁρθαὶ παρατηρήσεις σ. 68.—Ἐκλογαὶ καὶ νοοί. Κατηχητικά. Ἀντιβλασφημικὴ δρᾶσις σ. 78.—Ἡ δεκαετησίς τοῦ Μακαριωτάτου. Πάσσαλος πασάφ... (γραμματόσημα). Βιομηχανία ὑποκριτῶν. Βασίλειος Μυστακίδης (†) σ. 85.—Κατ' Ἰ. Μαρξ σ. 92.—Οἱ περὶ φημοὶ «ἀριστοεῖς» σ. 94.—Ἀδαμάντιος Κοραΐς. Ἀρετῆς ἔπαθλον. Τὸ διδασκαλικὸν σῶμα σ. 102.—Παρήγορον φαινόμενον. Ἀθλιότητες σ. 103.—Λαμπρυνθῶμεν τῇ πανηγύρει. Τοὺς ἐν φυλακαῖς σ. 114.—Αἱ ἑορταὶ καὶ ὁ τύπος. Ἡ λειτουργικὴ ποιή-

σις σ. 124.—Τὸ διάγγελμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου. Αἱ ἑορταὶ μας σ. 125.—Ἡ νέα συμφορὰ. Ποῦ ἦσαν; σ. 134.—Λόγοι συνέσεως. Πῶς νὰ γελᾶσθ. Κληρικῶν ἐγκλήματα σ. 140.—Ἡ Ρώμη καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ «οἰκονομία». Ἀνόσιος ἀπόπειρα σ. 150—Κρίσιμοι στιγμαί, Πολιτικὴ καὶ θρησκευτικότης. Τὰ Κατηχητικά καὶ οἱ διδάσκαλοι σ. 157.—Θλιβερὰ ἀποκάλυψις. Ἡ παγκόσμιος προσδοκία. Γνωστὴ γλῶσσα σ. 166.—Ἡ διδασκαλία τῶν θρησκευτικῶν. Φοιτητικὴ κίνησις σ. 173.—Τὸ τερατῶδες ἐγκλημα. Οἱ λεγόμενοι «διανοοῦμενοι», σ. 182.—Καλὰ σχολεῖα. Νέαι περιπέτειαι; Ἡ ἀγωνία σ. 190.—Ἡ «ὑστερινὴ γνώσις». Ἡ μεικτὴ φοίτησις σ. 198.—Θεολογικὸν Οἰκοτροφεῖον σ. 199.—Κύκνειον ἱεράρχου. Οἱ ἥρωες τῆς πίστεως σ. 205.—Ἡ ὑστάτη ἐλπὶς. Τί ἀπαιτεῖται. Ὁ θρησκευτικὸς παράγων σ. 213.—Ἐπιβλαβεῖς ἀνακοινώσεις, Τὰ περὶ «Κονκορδάτου» ἀδέσποτα. Ἡ μανία τῆς προπαγάνδας σ. 221—Δύο ἀρχαὶ συγκρουόμεναι σ. 237.—Τὰ πράγματα. Ἡ ἐλευθερία τῆς Ἀγγλικαν. Ἐκκλησίας σ. 238.—Ἡ ἀπὸ τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας ἐντύπωσις. Τώρα μάλιστα; Ἡ διατίμησις τοῦ καθήκοντος. Παράγων περιφρονησεως σ. 254—Πρὸς τὴν δύσιν. Ὁ γάμος ἐν Ρωσίᾳ σ. 266—Ἐποδειγματικὴ οἰκογένεια σ. 267—Μία παραδοξότης. Πατριάρχης ἐν Λέσβῳ. Οἱ Ἀσσύριοι τοῦ Ἰράκ σ. 282.—Οἱ ἐν Γερμανίᾳ Ἕλληνες σ. 283.—Πῶρωσις. Προσοχὴ εἰς τὴν οἰκογένειαν σ. 293.—Τοῦ κλήρου καὶ μόνον σ. 294.—Ἀποκαλυπτήρια σ. 300.—Ἡ βλασφημία. Περὶ ἀφοπλισμοῦ σ. 301.—Ἐπὶ τῶν σερβοβουλγαρ. ἐκκλησιαστικῶν συζητήσεων. Μία εὐχή. Κατὰ τῶν ψιμυθίων σ. 309.—Πολιτικοὶ καὶ Ἐκκλησία. Νὰ μὴ ἐπαναληφθῇ σ. 318.—Ὁ κυριώτερος δέικτης. Ἡ γυναικεία μόρφωσις. Τὰ ἐν Γερμανίᾳ σ. 331.—Μία Διαπίστωσις σ. 332.—Διπλωμάτου εὐσέβεια. Περὶ Ἐσωτερικῆς Ἱεραποστολῆς σ. 342.—Ἡ δουλεία. Τὸ ἔργον ἐνδὸς κληρικῶν σ. 350.—Ἐκκλησιασμὸς διπλωματῶν σ. 351.—Ἡ σημερινὴ νεολαία. Ἡ Ἐκκλησία ἐν Γερμανίᾳ σ. 358.—Ἡ Κυπριακὴ Ἐκκλησία. Ἀπλῶς κείνται (οἱ νόμοι), Νέος Ἐπίτιμος Διδάκτωρ σ. 365.—«Μὲ τὰ ψιλά». Τὸ Πανεπιστήμιον σ. 366.—Σατανισμοί. Ἡ ἀναγκαστικὴ στείρωσις. Ἡ ὀρθὴ ἀντίληψις σ. 371.—Συνεχιζομένη παρεξήγησις νόμου. Ἡ γλῶσσα τῶν Ἐθαγγελίων. Ἡ τροφὴ τοῦ πολέμου σ. 382.—Δεκαετηρὶς Θεολογικῆς Σχολῆς σ. 382.—Ψυχικαὶ ἔρευναὶ σ. 390—Πρὸ τῶν ἑορτῶν. Ὁ ἄρτος καὶ ὁ οἶνος σ. 397.—Ἡ πηγὴ τῶν ἐλπίδων. Αἱ ἄτοποι ἐκδηλώσεις. Ὁ Σιναϊτικὸς Κώδικς σ. 410.—Δὲν εἶναι σύνολος. σ. 411.

Ε'. ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἐκκλησία Ἑλλάδος, σ. 14, 22, 39, 44, 55, 63, 68, 79, 86, 94, 103, 115, 126, 135, 141, 151, 158, 167, 173, 182, 191, 199, 206, 214, 222, 239, 255, 268, 284, 295, 303, 310, 318, 333, 343, 351, 358, 366, 372, 383, 390, 398, 412.—**Ἐκκλησία Κων)πόλεως** σ. 16, 45, 71, 95, 159, 199, 207, 286, 318, 372, 391, 398, 412.—**Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας,** σ. 23, 40, 184, 199, 207, 216, 239, 343, 351, 366, 392.—**Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων,** σ. 23, 40, 80, 216, 271, 343, 351, 360.—**Ἐκκλησία Ἀντιοχείας.** σ. 24,

116, 287, 343.—**Ἐκκλησία Κύπρου**, σ. 16, 45, 71, 116, 143, 239, 334, 384, 400.—**Ἐκκλησία Ρωσίας** σ. 45, 127, 207, 223, 271, 311, 384, 392.—**Ἐκκλησία Πολωνίας**, σ. 46, 159, 335.—**Ἐκκλησία Ἀμερικής**, σ. 46.—**Ἐκκλησία Τσεχοσλοβακία** σ. 335, 351.—**Ἐκκλησία Ἑσθονίας**, σ. 46.—**Ἐκκλησία Ρουμανίας**, σ. 63, 87, 168, 223, 400.—**Ἐκκλησία Σερβίας**, σ. 80, 360.—**Ἀρχιεπισκοπή Σινᾶ**, σ. 239.—**Ἅγιον Ὅρος** 288.—**Ἐκκλησία Βουλγαρίας** σ. 87, 143, 159, 168, 223, 256, 287, 311, 343, 351, 372, 392, 412.

ΞΕΝΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ρωμαϊκή Ἐκκλησία, σ. 46, 63, 71, 88, 96, 159, 239, 272, 287, 296, 335, 351, 360.—**Ἀγγλικανική Ἐκκλησία**, σ. 46, 127, 192.—**Ἐκκλησία Φιλανδίας**, σ. 296.—**Ἀρμενική Ἐκκλησία**, σ. 46.—**Ἰακωβίται**, σ. 80.—**Συριακή Ἐκκλησία Ἰνδιῶν**, σ. 88.—**Ἐκκλησία Ἀσσυρίων**, σ. 88, 312, 360.—**Προτεσταντισμός**, σ. 271, 335, 351, 360, 384, 392.—**Κοπτική Ἐκκλησία**, σ. 311.

ΑΛΛΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ

Ἑβραῖοι, σ. 208.—**Διάφορα** σ. 287, 311.

ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ

Ἀπολογισμός Ὀρφανοτροφείου Βουλαγαμένης σ. 118.—Ἀπολογ. Γεν. Φιλοπτώχου Ταμείου Ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν σ. 119.—Ἀπολογισμός ἐνοριακῶν φιλοπτώχων Ταμείων Ἀθηνῶν ἔτους 1932 σ. 120.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΑ

Γ. Μ. Βαλέττα, ὁ ἄγ. Ἰγνάτιος Ἀγαλλιανὸς κλπ. **Ἰω. Ράμφου**. Τὸ πρῶτον σάλπισμα τῆς παιδείας ἐν Κιμῶνι, σ. 16.—Ἀκολουθία ἄγ. Βλασίου, σ. 13.—**Γ. Ἀνδρεάδου**, Ἡ Θεολογ. Σχολὴ τοῦ Πιμίου Θεσσαλονίκης σ. 46.—**Δ. Μπαλάνου**, Λουκιανὸς ὁ μάρτυς καὶ Λουκιανὸς ὁ ἀποσινάγωγος. **Ἀρχιμ. Χρυσόστομος Δημητρίου**, Αἱ τρεῖς μεγάλοι ἱστορ. μοναὶ Αἰγυπτιαίας καὶ Καλαβρύτων. **Νικ. Παπαδάκη**. Σκέψεις ἐπίκαιροι καὶ ἀπόψεις ἐθνικαί. «**Ὁ Ποιμὴν**», Actes du III Congrès International d' études Byzantines. «**Ἐκκλησιαστικοῦ Φάρου**» ἀναμνηστ. τεύχος. **Ν. Παπαδοπούλου**, Λακεδαιμονίας ἐκκλησιαστικά ἐγγράφα. **Ἰωακείμ Ἰβηρίτου**, Λόγος εἰς Τρεῖς Ἱεράρχας. **Γεωργ. Γραμματιοπούλου**, Ἱστορικαὶ Μελέται ἐπὶ τῆς στενογραφίας, σ. 48.—**Κ. Παπαμιχαλοπούλου**, Ἡ μονὴ τοῦ ὄρους Σινᾶ σ. 64.—«**Ἀναδημιουργία**» σ. 71.—**Μητροπολίτου Ἀθηνῶν**, Ὁ θεσμὸς τῶν Συγκέλλων κλπ. **Ἐγγενίου Μιχαηλίδου**. Κλείς «Ἐκκλησ. Φάρου». **Βοστώνης Ἰωακείμ**, Οἱ κίνδυνοι τοῦ ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνισμοῦ κλπ. σ. 88.—**Μιχ. Αἰβαδάς**, (λόγοι). **Π. Τρεμπέλα**, Μασσωνισμὸς—Θεοσοφία. σ. 96.—**Ἐμμ. Παντελάκη**, Αἱ εἰς τὸν Εὐαγγελιστὴν Λουκᾶν ἀποδιδόμεναι εἰκόνες τῆς Παναγίας σ. 117.—**Πρ. Δεοντοπόλεως Σωφρονίου**, Εἰρημολόγιον. **Δ. Μπαλάνου**, Ἡ ἀνάγκη τῆς συνεργασίας τῶν Ἐκκλησιῶν σ. 127.—**Κ. Μέριμνα**, Ἐπιστημολογία. σ. 128.—**Ἐορτασμός**. Ἐπιστημον. δράσεως κλπ. **Μητροπολ. Ἀθηνῶν**. Ἐν λειτουργικῶν πρόβλημα σ. 136.—Jeunesses Orthodoxes σ. 144.—**Γενναδίου Σχολαρίου**, Ἀπαντα σ. 152.—**Δ. Πασχάλη**, Βιζύης Ἰωάσαφ

Μαριαρᾶς σ. 159.—**Δεοντοπόλεως Χριστοφόρου**, Τὸ ζήτημα κανονισμοῦ ἐκλογῆς πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας. **Γορτυνὸς καὶ Μεγ**πόλεως **Πολυκάρπου**, Λόγοι ἐπὶ τῶν Κυριακῶν Εὐαγγελίων. **Πλωμαρίου Κωνσταντίνου**. Κώδιξ ὀρθοδ. χριστιαν. πίστεως σ. 175.—**Μητροπ. Ἀθηνῶν**, Μία ἐπιστολὴ σ. 176.—**Ι. Παναγιωτίδου**, Λεξιλόγιον τῆς πρὸς Ἑβραίους σ. 200.—**Κ. Δυοβουνιώτου**, Ἄν. Γορδίου ἀπαρίθμησις ἐκκλησιῶν Ζακύνθου σ. 208.—**Ἀχιλ. Κύρου**. «Πιστεύω» σ. 223.—**Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου**, Τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὴν ζωὴν μας, τεύχος β'. **Τοῦ αὐτοῦ**. Προβλήματα ζωῆς σ. 224.—**Ἀδ. Διαμαντοπούλου**, Ἡ Γ'. Οἰκ. Σύνοδος σ. 240.—**Ἐλλην. Ἰνστιτούτον** διεθνῶν ὑποθέσεων. **Δημ. Πάλλα**, Ἡ φιάλη τοῦ Χρισ. Παρθενῶνος σ. 272.—**Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου**, Λόγος εἰς τὴν Ἀνάληψιν ἀνεκδότος **Τοῦ αὐτοῦ**, Ὁ ἀθηναϊκὸς κώδιξ τῶν πρακτικῶν τῆς Γ'. Οἰκουμ. Συνόδου. **Ἰω. Παπαδοπούλου**, Ἐπίτομος Δογματικῆ. **Ι. Μπούα**, Ἐπισκοπῆς διαίρεσις σ. 296.—**Μ. Κωνσταντινίδου** Ὁ ἐν Λονδίνῳ ἔλλην. ναὸς σ. 296.—**Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου**, Ὁ πατριάρχης Ἀντιοχείας Ἰωακείμ Ε'. ἐν Ρωσίᾳ. **Δημ. Μπαλάνου**, Περιουσιαὶ ἐξ ἀνεκδότων ἐπιστολῶν τοῦ Θ. Φαρμακίδου κλπ. σ. 312.—**Χρυσόστομον Ἀθηνῶν**, Ὁ ἅγιος Κύριλλος Ἀλεξανδρείας σ. 335.—**Κ. Δυοβουνιώτου**, Ἀνεκδότα ἐγκώμια εἰς τοὺς 3 Ἱεράρχας. **Δεοντοπόλεως Χριστοφόρου**, Περὶ μικτῶν γάμων. **Πρ. Δεοντοπόλεως Σωφρονίου**, Ὁ χρόνος τῆς ἀκμῆς Συμῶν μεταφραστοῦ. **Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας. Πρόγραμμα** ὀρθοδόξων ΧΑΝ. «**Ἐλλίς**» σ. 336.—**Δ. Μπαλάνου**, Ὁ Ἀδ. Κοραῆς περὶ Ἐκκλησίας καὶ Κλήρου. **Μιχ. Βολονάκη**, Ἀγωγή τοῦ πολίτου **Η. Ἀποστολίδου**, Ἀνθολογία σ. 344.—**Θ. Βορρέα**, Ψυχολογία. **Γ. Σωτηρίου**, Τράπεζα μαρτύρων. **Μαρωνείας Ἀνθίμου**, Τὸ ζήτημα τοῦ Ἡμερολ. καὶ Πασχάλιου σ. 367.—**Θεσσαλιώτιδος Ἰεζεκιήλ**, Ἡ ἐθν. ἐπανάστασις τοῦ 1878 καὶ ὁ θρόν. ἐπίσκοπος Νικόλαος. **Ἰω. Παπαδοπούλου**, Ὀρθοδ. Χριστιαν. Κατήχησις. Κατηχητικὰ βοηθήματα «**Ζωῆς**». **Δ. Δεναξᾶ**, Ἡ Ἱ. Μητρόπολις Θήρας. **Ἀγαθ. Ξηρουχάκη**, Αἱ Σύνοδοι τοῦ Γερολάμο Λάντο G. Deuchler—**Β. Ἐξάρχου**, Περὶ τὴν μορφολογίαν καὶ τὴν ψυχολογίαν τοῦ μορφωτικοῦ ἔργου.—**Δ. Μωραΐτου**, Τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐκκλησ. κηρύγματος κλπ. 368.—**Κ. Μηλιαρᾶ**, Οἱ ἅγιοι τόποι. **Εὐλ. Κουρίλα**, Ἀλβανικαὶ μελέται. **Μεθ. Κοντοστάνου**, Ὁ βίος τοῦ Ἱ. κατὰ τὰ Εὐαγγέλια σ. 373.—Les Evergètes—**Σ. Καρᾶ**, Ἡ βυζ. μουσ. σημειογραφία.—**Γεν. Ἐλλην. βιβλιογραφία**. Βιογραφ. σημειώσεις περὶ Nathan Söderblom. «**Χριστιαν. Νεολαία**» σ. 374.—**Χρυσόστομον ἀρχιεπ. Ἀθηνῶν**, Ἡ διόρθωσις τοῦ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου. **Ἰω. Παπαϊάννου**, Ἡ ἡθικὴ καχεξία τῆς κοινωνίας μας κλπ. σ. 392.—**Ν. Ν. Γλουμισακόβου**, Τὸ ζήτημα τῆς ἐνώσεως τοῦ Ἀγγλικανισμοῦ πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν. **Τοῦ αὐτοῦ**: Ἡ Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ Ἄμβων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος σ. 413.